

LETO XV. Številka 24
Jesenice, 15. junija 1973.

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Leto 1974 - leto tehničnih inovacij in zaščite pravice industrijske svojine

Sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije nekaj let nazaj kaže izredno zanimanje za napredek iznajditeljstva in novatorstva v naši industriji. Tako je bil pred dvema letoma organiziran prvi tovrstni zvezni posvet v Mariboru, drugi pa je bil v preteklem tednu v Opatiji. Na obeh posvetih so sodelovali predstavniki te dejavnosti iz vse države. Iz podanih referatov, kakor tudi iz obravnave je razvidno, da ta dejavnost nikakor ne more doseči zadovoljivega napredka. Razpoložljiva statistika nam pokaže, da je Jugoslavija v svetu v tem pogledu na samem repu in da je za nami samo še Albanija.

Tako kakor v Mariboru, je bilo tudi na posvetovanju v Opatiji iznešenih več vzrokov in problemov, ki bistveno vplivajo na nadaljnji razvoj te dejavnosti pri nas. Na tem posvetu so kritično ugotovili, da kljub temu, da so bili v Mariboru iznešeni osnovni problemi in sprejeti ustrezni sklepi, niso bili doseženi zaželeni rezultati.

Značilno za ta posvet je, da so na njem prisostvovali tudi predstavniki drugih evropskih držav. Tako so v razpravi sodelovali predstavniki Italije, Francije in Poljske, v gradivu pa je bilo predloženih še nekaj referatov predstavnikov drugih držav.

V razpravi je bila iznešena vrsta ugotovitev iz katerih je mogoče razbrati, da razvoj iznajditeljstva in novatorstva spremlja vrsta problemov, težav ter da je ta dejavnost reševana zelo neenotno, tako v gospodarskih or-

ganizacijah, kakor v posameznih republikah v zveznem merilu. Najbrž je to tudi osnovni vzrok, da ne dosegamo boljših rezultatov. Poudarjeno je tudi bilo, da

kljub vsem prizadevanjem o teh vprašanjih še ni stekla razprava v vseh samoupravnih organih in, da bi morali z samoupravnimi dogovori med posameznimi regijami bolj enotno reševati vprašanje tehnične inovacije. Zato je pri tem delu potrebno angažirati tako sindikalno organizacijo, kakor tudi organizacijo Zveze komunistov.

Predstavniki zveze iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav iz BiH so dali na posvetovanju predlog, da naj ta problem vključijo v gradivo (Nadaljevanje na 2. strani)

Še o inovacijski aktivnosti energetikov

V prejšnji številki Železarja sem prebral zaključke seje komisije za oceno tehničnih izboljšav v delovni enoti energije. Prebral sem tudi »Izpisek vzdrževalnih problemov iz zapisnikov drugih delovnih enot«, ki ga je pripravilo vodstvo vzdrževalnih obratov aprila letos. Nujno se mi zdi, da kot njegov nadrejeni osvetlim napisano oceno predloga Janeza Vilmana še z druge strani. Ne bom citiral napisanega, ampak prehajam k stvari.

Vilman je kot obratni instrumentalec v RTA redno zaposlen v kisikarni Sava. Pobuda za izvedbo sporne signalizacije je prišla pravzaprav s strani enega od vodij procesa kisikarne. Ta se je posvetoval z Vilmanom, kako

se izogniti nekontrolirani izpraznitvi argonskega tanka. Vilmanu je tehnologija proizvodnje in distribucije argona dobro poznana, prav tako pa se spozna na izvedbe signalizacije, zato mu ni bilo (Dalje na 4. strani)

Topli obrok in njegova cena

Okrog toplega obroka in o problemih v zvezi s tem je bilo doslej že dovolj napisanega in ne bi hotel tega na novo pogrevati. Zadržal se bom le pri cenah toplega obroka, o čemer je razpravljala tudi naš sindikalni odbor, dne 2. marca 1973, in obravnaval nekaj primerov cen v naši kantini v primerjavi z cenami v trgovskem podjetju Delikatesa Jesenice.

Podatki so bili dostavljeni tudi tovarniškemu odboru sindikata Železarne in ustrezni službi pri kadrovskem sektorju Železarne. Ker do danes nismo dobili nobenega odgovora na naš dopis, to vprašanje javno razgrinjamo. Po našem mnenju je nedopustno in nesprejemljivo to, da so cene v naši kantini višje kot pa v trgovini. Na drugi strani pa vsak član kolektiva Železarne tudi ve, da Železarna regresira topli obrok.

Želeli bi odgovor, koliko je Železarna regresirala topli obrok v letu 1972 in v prvih mesecih letos ter kdo in na kakšni osnovi je določal cene v bivšem GPŽ in v sedanji samostojni enoti Železarne in s katerim soglasjem.

Ne moremo razumeti, da se to vprašanje, ki sodi v okvir

skrbí za delovnega človeka, toliko zanemarljivo. Primerjava cen v kantini in trgovini nam to dokazuje. Ne vemo, ali je interes gostinske enote, da ustvarja akumulacijo ali da opravlja cenene usluge sodelavcem v Železarni. Tu nekaj ni v redu. Vsi dobro vemo, da trgovina ne posluje z izgubo in da ustvarja tudi dobiček. Zato pa ne moremo razumeti, da gostinska enota ne bi mogla izhajati vsaj z isto ceno kot trgovina, še toliko bolj, ker dobiva tudi regres od Železarne. Ali pa je vzrok za to velika režija ali kaj podobnega? Prosili bi odgovorne, da nam na to vprašanje odgovorijo. V ilustracijo navajamo nekaj cen v naši kantini v primerjavi s cenami v Delikatesi:

	Mleko	Kruh	Zemlje	Doručak	
Železarna	3,60	3,60	0,50	4,70	
Delikatesa	3.—	3,30	0,30	4,17	
	Jetrna	Dravska			
	pašteta	salama	Šunkarica	Klobasa	
Železarna	2,60	27.—	37.—	5,60	
Delikatesa	2,45	26.—	36.—	5,50	
			Ribja		
	Lešnikova		konzerva		
	čokolada	Radenska	tune	Jogurt. Slanina	
Železarna	4.—	1,80	4,60	1,30	30.—
Delikatesa	3,10	1,60	3,87	1.—	28.—

Primerjava kaže na precejšnje odstopanje in menimo, da v nobenem primeru ni opravičljivo.

Članek sem napisal na že-

ljo svojih sodelavcev in v svojem imenu, ker menim, da je potrebno tudi o tem spregovoriti.

A. Šalika
HVŽ

Usklajen temeljni samoupravni sporazum

V ponedeljek 11. junija so se sestali poblašeni delavci iz vseh temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb Železarne, nekateri vršilci dolžnosti direktorjev TOZD, člani odbora za izvajanje ustavnih dopolnil in predstavnik sindikata Železarne, da uskladijo temeljni samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarne Jesenice.

Usklajevanje samoupravnega sporazuma o združevanju je bilo opravljeno na podlagi pripomb, ki so jih na osnutek tega sporazuma dale delovne skupine, na osnovi zakonskih določil, ki so izšla v uradnem listu SFRJ 22/73 in ob razčiščevanju spornih vprašanj v samoupravnem sporazumu ter usklajevanje le-teh z ustavnimi dopolnili. Vse spremembe in dopolnitve so bile soglasno sprejete.

S tem je temeljni samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarne Jesenice usklajen in pripravljen, da ga prečiščenega in usklajenega podpišejo izvoljeni delegati.

Naši sodelavci vedno bolj in vedno v večjem številu zahajajo v naš gorski svet. Pohodi na Triglav, Stol, Golico... so dosegli že množično udeležbo (Na sliki del udeležencev letošnjega triglavskega turnega smuka pred Staničevim domom)

Letošnje volitve samoupravnih organov temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb ter delegacij temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb v delavski svet Železarn in v odbor samoupravne delavske kontrole Železarn, so v mesecu, ko je pred 23 leti zvezna ljudska skupščina sprejela temeljni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih. To je bil sicer prvi zakon o samoupravljanju pri nas, torej zakon, ki je uzakonil samoupravljanje, dejansko pa smo že pred tem imeli v Jugoslaviji okrog 800 podjetij, tudi naša železarna, ki so imela delavske svete. Pri iskanju novih pobud za sprostitev iniciative in sprostitev še ogromnih sil, ki so bile prikriti v delavskem razredu in vseh delovnih ljudeh, so namreč po znanih dogodkih leta 1948, decembra 1949 na sedji gospodarskega sveta vlade FLRJ in centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije sprejeli dokument oziroma navodilo o ustanavljanju delavskih svetov državnih gospodarskih podjetij. Ti prvi delavski sveti so bili spodbuda, da je bil sprejet zakon, ki je delavsko samoupravljanje uvedel v celotno področje gospodarstva.

Leto 1950 je torej začetek novega obdobja v revolucionarnem procesu, ki sta ga z ljudsko revolucijo začela Zveza komunistov in delavski razred. To je v procesu revolucionarne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, ki z delavskimi ustavnimi amandmaji in novo ustavo prehaja v novo kvaliteto družbenoekonomskih odnosov, v novo revolucionarno aktivnost Zveze komunistov in delavskega razreda za dosledno uresničevanje duha in vsebine ustavnih sprememb. Če na ta razvoj gledamo kot na zgodovinski revolucionarni poseg v družbenoekonomske in družbenopolitične odnose, potem tudi vemo, da tak poseg še ni dovolj vrščen v zavesti vseh ljudi in da se mu upirajo tudi določene strukture ljudi. Ravno zato tudi vemo, da proces revolucionarnega preporoda odnosov v družbi ni enkratno revolucionarno dejanje. Danes, ko gledamo na prehojeno pot tudi vemo, da je tak preporod odnosov povezan z bojem, z manjšimi ali večjimi spopadi, z manjšimi ali večjimi oastopanjmi, deformacijami, povezan s stalno revolucionarno aktivnostjo Zveze komunistov in delavskega razreda. Gledano skozi to prizmo, današnje volitve v samoupravne organe Železarn in temeljne organizacije združenega dela pomenijo obenem tudi pomemben revolucionarni premik v družbenoekonomskem položaju delovnega človeka v družbenoekonomskih odnosih.

Letošnje volitve samoupravnih organov ob 23 letnici prvih delavskih svetov

Taka pot, pot premagovanja nešteti ovir, večje ali manjše revolucionarne akcije Zveze komunistov in delavskega razreda, ki je predvsem po uveljavljanju XV. ustavnega dopolnila prešla v vedno bolj stopnjevano in organizirano akcijo, ki se odraža v pomembnih kakovostnih premikih v razvoju delavskega samoupravljanja, je tudi pot revolucionarne preobrazbe družbenoekonomskih oziroma samoupravnih odnosov v naši železarni. Od prvega delavskega sveta, do samoupravnih struktur, ki jih volimo danes, je nedvomno tako v pogledu materialne pristojnosti, kot v pogledu samoupravnih oblik, ki omogočajo delavcem uresničevanje njihovih samoupravnih pravic, dosežen ogromen napredek. Napredek tudi v pogledu zavesti ljudi in v tem, da se vedno bolj oži krog ljudi, ki nasprotujejo oziroma se upirajo uresničevanju samoupravnih organizacij združenega dela.

To so nedvomno pomembni rezultati doseženi v 23 letih razvoju samoupravljanja v Železarni, vendar pa s tem boj in revolucionarna akcija Zveze komunistov in delavskega razreda ni končana, temveč samo prehaja v nove kakovosti in dimenzije. Z organizacijskimi oblikami samoupravljanja, ki smo jih razvili v Železarni po XV. ustavnem amandmaju in zadnjih delavskih amandmajih, ki so sicer določeni z vsebinsko pristojnostjo, smo dosegli pomembno osnovo na kateri bomo lahko dejansko uresničevali delavceve samoupravne pravice.

Toča boj za tak družbenoekonomski položaj delovnega človeka, ki mu bo resnično zagotavljal, da bo lahko užival sado svoje dela in materialnega napredka družbene skupnosti, da bo lahko odločal o pogojih svojega dela in na podlagi dela dobival dohodek in odločal o dohodku, ki ga je ustvaril, bo potekal na različnih frontah. Vzporedno s krepitevijo materialne osnove, bo moral potekati boj tudi za samoupravno socialistično zavest delovnih ljudi, za višjo duhovno kulturo in sploh za višjo družbenoekonomsko razgledanost vseh neposrednih samoupravljalcev. Le tako bo mogoče voditi tudi uspešen boj proti vsem tistim, ki so in bodo razvoj socializma in samoupravljanja v naši družbi še vedno zavirali in nasprotovali. Samo boj na tako široko zasnovani fronti, je jamstvo, za popolno zmago samoupravnega socializma, za krepitev vloge in vpliva delavskega razreda v vseh sferah družbenega življenja in dela. To pa je odgovorna in zgodovinska naloga, ki jo bodo morali opraviti novoizvoljeni samoupravni organi in Zveza komunistov, kot vodilna sila delavskega razreda v Železarni.

Leto 1974 - Osebni dohodki za maj leto tehničnih ...

(Nadalj. s 1. strani)

divo za deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Le na ta način bo namreč mogoče angažirati člane Zveze komunistov za reševanje tega problema. Iz razprave je bilo razvidno, da so ravno v tej republiki napravili največ po tem vprašanju.

Na posvetovanju je bil prikazan tudi film o dejavnosti tehnične inovacije v socialistični republiki Hrvatski. Posamezne primere bi brez dvoma lahko primerjali s primeri v ostalih republikah. Film je posnela hrvatska televizija ter prikazuje svetle in temne strani dejavnosti tehnične inovacije.

Po zelo plodni razpravi so na posvetu sprejeli dva predloga in sicer predlog akcijskega programa in predlog, da se leto 1974 proglasi za leto tehničnih inovacij in zaščitne pravice industrijske svojine.

Ker je bilo na posvetovanju precej govora o neenotnem reševanju dejavnosti tehničnih inovacij, posebno kar se tiče materialne stimulacije, v nadaljevanju navajam primere treh delovnih organizacij, kako imajo s pravilniki urejeno izplačilo odškodnin avtorjem tehničnih inovacij. Ker bi celoten prikaz zavzel preveč prostora,

Višina prihranka	
do 10.000	
od 10.001 do 20.000	
od 20.001 do 40.000	
od 40.001 do 80.000	
od 80.001 do 150.000	
od 150.001 do 250.000	
od 250.001 do 400.000	
od 400.001 do 650.000	
od 650.001 do 1.000.000	
od 1.000.001 do 1.500.000	
od 1.500.001 do 2.500.000	
od 2.500.001 do 5.000.000	
od 5.000.001 in več	

Pravilnik podjetja Rudi Čajavec Banja Luka pa je skromnejši, tako po številu

Višina prihranka	
do 5.000	
od 5.000 do 20.000	
od 20.000 do 100.000	
od 100.000 do 500.000	
od 500.000 do 1.000.000	
od 1.000.000 do 2.500.000	
od 2.500.000 do 5.000.000	
od 5.000.000 in naprej	

Ta pravilnik tudi določa, da je gospodarska organizacija član društva avtorjev tehničnih izboljšav in plača letno članarino v višini 1 %

Višina prihranka	
do 10.000	
od 10.000 do 100.000	
od 100.000 do 1.000.000	
od 1.000.000 do 5.000.000	

Običajno pišemo kaj več o osebnih dohodkih kadar so le-ti problematični oziroma kadar izstopajo iz običajnega okvira. Mesec maj ne kaže nikakršnih posebnosti. V primerjavi z aprilom je os. dohodek 68 din na osebo ali 2,90 % višji. Za takšen OD pa smo opravili 7 ur več. V absolutnem znesku znaša OD 2412 din na osebo pri 197,3 plačanih urah. Omembe vredno je, da se delovni čas med obrati vedno bolj izenačuje, saj znaša v povprečju predhodnih treh mesecih od 181,0 do 191,9 ur, v maju pa od 191,1 do 204,8, medtem ko smo bili vajeni razlik tudi do 4 dneve ali 32 ur.

Mesec maj je tudi že deveti mesec, ko je v uporabi sedanji sistem delitve OD, ko le-ta teče izključno ob postavljenih osnovah in gibanju proizvodnje. Spremembe v nekaterih osnovah za izračunavanje učinkov so bile tako malenkostne, da lahko trdimo, da je sistem ostal zaenkrat »nedotaknjen«. Gibanje OD v teh 9 mesecih pa je bilo naslednje:

	plač. ur na os.	indeks	din/h	din/os.	indeks
Ø mes. IX—XII. 72	195,3	100.—	11,28	2202	100
jan. 1973	198,1	101,4	11,76	2331	105,9
februar	177,0	90,6	12,23	2167	98,4
marec	190,9	97,7	12,11	2309	104,9
april	190,7	97,6	12,29	2344	106,4
maj	197,3	101,0	12,23	2412	109,5
Ø I—V. 1973	190,8	97,7	12,12	2313	105,0

»Suhi« podatki torej kažejo, da smo v letošnjih 5 mesecih imeli ob 2,3 % krajšem času, 5 % višji OD. Torej, da ne bi bili v skrbeh, kam je le-ta odtekel? Uradni podatki za prve 3 mesece letošnjega leta (več jih ni še objavljenih) kažejo, da so se življenjski stroški za preskrbo 4-članske družine dvignili za 5,9 %. Če vzamemo poleg še april in maj, pa bo odstotek večji, saj ta dva meseca prav gotovo nista med najcenejšimi.

S. M.

ra, navajam samo osnovne značilnosti.

Najprej pogledimo pravilnik železarn Sisak, ki je po vsej verjetnosti najbogatejši, tako po vsebini, kakor glede stimulacije za izplačilo odškodnin na osnovi prikazanega prihranka.

Prepis lestvice:

Vsota izplačane odškodnine	50 % prihranka
5.000 + 30 % nad	10.000
8.000 + 20 % nad	20.000
12.000 + 15 % nad	40.000
18.000 + 11 % nad	80.000
26.000 + 10 % nad	150.000
36.000 + 9,5 % nad	250.000
51.000 + 9 % nad	400.000
73.550 + 8,5 % nad	650.000
102.300 + 8 % nad	1.000.000
142.300 + 7,5 % nad	1.500.000
217.300 + 7 % nad	2.500.000
392.300 + 6 % nad	5.000.000

členov, vsekakor pa po lestvici s katero obračunavamo izplačilo odškodnin.

Vsota izplačane odškodnine	
30 %	
25 % + 250	
20 % + 1.250	
16 % + 5.750	
12 % + 25.750	
9 % + 55.750	
8 % + 80.750	
7 % + 130.750	

od ustvarjenih prihrankov iz uresničenih tehničnih prelogov.

Za primerjavo citiram še pravilnik naše Železarn:

Vsota izplačane odškodnine	
6 % + 200	
5 % + 300	
4 % + 1.300	
3,5 % + 6.300	

Naš pravilnik ima še eno omejitve in sicer se izračune odkodnine lahko množijo s faktorjem od 0,5 do 1. Ta faktor zavisi kar od sedmih pogojev, o tem kateri od teh se vzame odloča organ, ki dokončno odloča o višini izplačane odškodnine. Železarna plača kot članarino društvu 15 % od izplačanih odškodnin.

Navedeni primeri so vzeti iz treh republik in iz dveh različnih gospodarskih panog. Že iz teh primerov lahko razvidimo, kako različno vrednotijo to dejavnost. Če bi imeli na voljo še pravilnike iz ostalih republik, bi bila najbrž ta razlika še bolj očitna. Tako stanje zahteva, da bo potrebno v bližnji bodočnosti vsaj v okviru panog sprejeti samoupravne dogovore, kateri bodo urejevali te odnose.

Na področju naše republike je že dalj časa aktualno vprašanje oblikovanja vsakega pravilnika, ki bi razmeroma enotno reševal odnose avtor — gospodarska organizacija. Seveda bo potrebno pri tem angažirati samoupravne organe v podjetjih, sindikalne organizacije in Zvezo komunistov ter gospodarske zbornice. To pa bi verjetno morali napraviti še v tem letu, tako da bi šli v leto inovacij in zaščitne pravice industrijske svojine neobremenjeni s temi težavami.

Vse kaže, da nas na tem področju čaka še precej napornega dela in seveda tudi razumevanja vseh tistih, ki morejo in morajo dati svoj doprinos k nadaljnjem razvoju iznajditeljstva in tehničnih inovacij.

Stane Torkar

Proizvodnja slovenskih železarn v maju

S proizvodnimi uspehi v mesecu maju smo lahko zadovoljni. Skupno proizvodnjo smo izvršili s 100 % in blagovno celo s 108 odstotki. Pretečen mesec je menda prvič, odkar skupno pregledujemo uspehe, da je prekoračen mesečni načrt proizvodnje surovega železa na Jesenicah in v Štorah.

SUROVO ŽELEZO

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	18.400	13.696	102	65.400	59.949	92
Štore	4.300	4.349	101	20.400	18.895	93
Skupno	17.700	18.045	102	85.800	78.844	92

Kljub ugodnemu rezultatu je skupna proizvodnja še vedno za 1.027 ton nižja, kot je bila dosežna v istem obdobju v pretečenem letu.

SUROVO JEKLO

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	38.600	39.316	102	200.900	201.523	100
Ravne	16.250	15.578	96	81.250	80.883	100
Štore	3.400	3.368	99	14.600	14.447	99
Skupaj	58.250	58.262	100	296.750	296.853	100

Mesečni načrt proizvodnje SM jekla je izvršen celo s 104 %, ker znaša jeseniška proizvodnja skoraj 1200 ton več, kot je predvideval načrt. V proizvodnji elektro jekla pa proizvodnja slovenskih železarn zaostaja za 1.154 ton ali 4 % za načrtovano proizvodnjo. Železarna Jesenice je mesečni načrt izvršila s 97 % in železarna Ravne z 96 %.

V skupni proizvodnji so železarne izvršile mesečni načrt: na Jesenicah z 99 %, na Ravnah s 100 % in v Štorah s 102 %.

Blagovna proizvodnja je bila v pretečenem mesecu zelo uspešna in ena najvišjih, kar jih je bilo doslej doseženih.

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.215	31.784	102	157.070	158.991	101
Ravne	11.242	11.781	105	56.209	55.300	98
Štore	9.807	12.639	129	54.149	62.082	115
Skupaj	52.264	56.204	108	267.428	276.373	103

Doslej je bila dosežena višja mesečna proizvodnja samo letos meseca marca, ko je znašala 58.503 tone. Letošnje leto znaša blagovna proizvodnja v prvih petih mesecih 7 % ali 18.257 ton več, kot v istem obdobju lani.

Kljub tem ugodni rezultatom pa v posameznih grupah proizvodov odnošno pri posameznih proizvodih nismo bili tako uspešni.

Pri gredicah je bila izvršitev samo 91 % in od tega na Ravnah samo 81 %, pri kovanem jeklu pa cela 78 %. V hladni predelavi, ki največ doprinese k dobri realizaciji, ni nobena železarna izvršila mesečnega načrta. Jesenice so izvršile načrt s 94 %, Ravne z 92 in Štore z 82 %. Medtem, ko je količinski zaostanek v Štorah 57 ton in ne pomeni toliko, je pa zaostanek v mesecu maju za programirano količino na Jesenicah 563 ton. Jesenice imajo sicer iz prejšnjih mesecev lepo prednost t. j. 5 % nad načrtom. Štore so pa svoj zaostanek še povečale in izvršujejo kumulativni načrt v hladni predelavi le s 86 odstotki.

Pri mehanski obdelavi je stanje zelo podobno stanju v mesecu aprilu. Obe železarni, Ravne in Štore nista izvršili mesečnega načrta.

na zaposlenega tako po količini, kot tudi po vrednosti ugodni. Ti pokazatelji so višji od doseženih v lanskem letu, pa tudi višji od povprečja doseženega v letošnjem letu.

Kljub doseženim uspehom so imeli v posameznih železarnah nekatere težave, ki so zavrle še boljše dosežke.

Železarna Ravne je na splošno dosegla ugodne rezultate predvsem v blagovni proizvodnji in realizaciji. V talilnicah so imeli težave zaradi pripravljalnih del za postavitev odpravevalne naprave v novi elektrojeklarni. Zaradi tega so imeli 322 ur zastojev in so izvršili mesečni proizvodni načrt jekla s 95,8 %. V talilnicah imajo težave z delovno silo, posebno pri uvedbi četrte izmene v mesecu februarju.

V jeklolivarni je še nadalje v delu zelo razdrobljen asortiment in količinsko zaostaja za načrtom. Naročil za nadaljnjo obdelavo v mehanskih obratih še vedno primanjkuje, vendar zaradi kvalitetnejše proizvodnje dosega dokaj visoko realizacijo.

Proizvodnja gredic ni potekala po predvidevanjih, kar zaradi zastojev niso imeli vložka.

V kovačnici je bila še ves mesec v popravilu 1800 tonska stiskalica in to je tudi vzrok, da ni izvršen plan kovanice robe.

Za jeklovlek je primanjkovalo vložka, delno pa tudi niso imeli naročil. Tudi v vzmetarni je manjkalo vložnega materiala.

Železarna Štore je obratovala dobro, vendar bi lahko še izdatno bolje, če bi bili redno oskrbovani z vložkom za novo valjarno. Neredna oskrba z gredicami ima za posledico čisto menjavo programa valjanja. Zaloga vložka zadošča komaj za 3-4 dnevno obratovanje.

Pri elektroplavžu in jeklarji niso imeli posebnih problemov. V livarni II so imeli desetdnevno rekonstrukcijo. Vgradili so namreč novo linijo kaluparskih strojev in s tem skoraj podvojili kapaciteto strojnega oblikovanja.

Na splošno so bili pa zastoji v vseh proizvodnih obratih pod povprečjem. Občasno se pojavlja za posamezne proizvode pomanjkanje naročil.

Vzporedno z dvigom cen polizdelkov na svetovnem trgu, poleg tega, da je polizdelke zelo težko oskrbeti, se za Štore odpira nov problem. Cene gredic, katere dobivajo, imajo včasih celo višjo ceno, kot gotovi izdelki. Z regulacijo cen črne metalurgije, katero vsak čas pričakujemo, upamo, da se bo tudi za železarno Štore stanje nekaj izboljšalo.

(Pripis: Podrobnosti o proizvodnji v jeseniški železarni smo objavili v 23. številki Železarnja).

dipl. inž. Milan Marolt

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
Sobota, 16. junija		
inž. Božidar Bartelj, valjarna 2400	638	81-453
Nedelja, 17. junija		
inž. Alojz Kalan, martinarna	360	81-726
Ponedeljek, 18. junija		
Ciril Odlasek, valjarne	620	776
Torek, 19. junija		
Anton Komljanec, profilarna	626	871
Sreda, 20. junija		
Edvard Cenček, TSV	548	727
Četrtek, 21. junija		
inž. Stanislav Čop, talilnice	328	76-538
Petek, 22. junija		
inž. Jože Starc — elektro energija	234	81-720

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti

V tem mesecu je bilo sprejetih 100 delavcev, 91 delavcev pa je zapustilo podjetje.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Alfonz BIZJAK, 1915, valjarna profilov, 35 let in pol v ZJ, Janko CEMAZAR, 1912, plavž, 26 let in pol v ZJ, Ferdinand ČERNE, 1912, livarna, 34 let v ZJ, Marija DOLAR, 1920, DE — DP, 12 let v ZJ, Jože DREŽA, 1922, elektro jeklarna, 35 let v ZJ, Alojz ERMAN, 1914, strojno vzdrževanje, 36 let v ZJ, Janez GASPERIN, 1914, transport, 30 let v ZJ, Karel KOZELJ, 1913, plavž, 27 let v ZJ, Janez KRAMAR, 1913, transport, 37 let v ZJ, Avgust MENCINGER, 1915, strojno vzdrževanje, 34 let in pol v ZJ, Jernej PETAC, 1919, elektro jeklarna, 34 let v ZJ, Aleksander PETROVIČ, 1924, finančno rač. sektor, 25 let in pol v ZJ, Jože STARIN, 1912, varnostna služba, 20 let in pol v ZJ, Robert SINKOVEC, 1913, valjarna 2400, 28 let in pol v ZJ, Franc TRATNIK, 1913, transport, 38 let in pol v ZJ in Kati ZUPANČIČ, 1915, DE — DP, 10 let v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Bogdan GERGIČ, 1932, PIV energija, 14 let in pol v ZJ, Ciril NOČ, 1922, strojno vzdrževanje, 29 let v ZJ, Poldka GREGORAC, 1923, finančno rač. sektor, 23 let in pol v ZJ, Drago MARKIZETI, 1920, valjarna Bela, 32, let in pol v ZJ in Anton TAVČAR, 1919, plavž, 22 let in pol v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO: Angela DRAKSLER, 1924, žičarna, 14 let v ZJ. Svojem naše iskreno sožalje!

IZKLJUČENI SO BILI: Seid Alibabič, 1952, valjarne profilov, Sando Andov, 1952, elektro jeklarna, Hasan Bešič, 1938, martinarna, Blagoj Betovski, 1953, hladna valjarna, Ljupčo Bojčovski, 1951, valjarna 2400, Milko Dabičljivič, 1950, plavž, Lazar Dimitrov, 1950, martinarna, Ivan Flander, 1956, valjarna Bela, Ljube Gorgiev, 1950, martinarna, Ibrahim Handanović, 1949, elektrojeklarna, Emin Hasanagić, 1952, martinarna, Avdulah Hercegovac, 1951, elektrojeklarna, Andrej Hlebanja, 1952, jeklovlek, Nenad Ilić, 1954, martinarna, Džuro Ivanković, 1951, hladna valjarna, Spiro Ivanov, 1950, žičarna, Jovan Ivanović, 1955, strojno vzdrževanje, Peter Juras, 1957, stroj. vzdrževanje, Mehmed Kasumović, 1952, martinarna, Mladen Lazarev, 1954, valjarna 2400, Blaže Manov, 1954, martinarna, Semso Mekić, 1954, pla vž, Ilija Miladinović, 1952, martinarna, Dobre Milanov, 1950, DE — Družbene prehrane, Pane Mitev, 1955, šamotarna, Janez Močnik, 1952, valjarna žice, Atif Muminović, 1955, valjarne profilov, Šefik Našić, 1954, valjarne profilov, Irena Nose, 1942, žičarna, Ilija Otašević, 1946, šamotarna, Zvonka Perhaj, 1931, DE — Družbene prehrane, Ekram Plivac, 1952, šamotarna, Ciril Podgoršek, 1952, profilarna, Stanko Potočar, 1949, pokl. gas. in reševalna četa, Trajče Ristovski, 1951, strojno vzdrževanje, Vid Slijepčević, 1949, plavž, Milan Smolič, 1952, valjarna Bela, Marko Sovilj, 1955, plavž, Zoran Stojanović, 1954, valjarna Bela, Ejdo Stranjac, 1950, transport, Pavo Salič, 1951, šamotarna, Omer Šerbecić, 1953, valjarna Bela, Branko Tenev, 1954, valjarna žice, Jordan Trifunov, 1949, martinarna, Stojanče Varadinov, 1951, plavž, Mladen Zečević, 1952, strojno vzdrževanje, Boris Zgouc, 1957, valjarna žice, Andrej Zidar, 1937, plavž.

ODŠLI V JLA: Dževad Ahmičević, 1954, strugarna valjev, Franc Fujs, 1954, žičarna, Krume Gorgiev, 1953, plavž, Vehid Gradaškič, 1954, strugarna valjev, Muharem Kadrić, 1954, valjarna 2400, Jurij Korbar, 1954, gradbeno vzdrževanje, Gojko Kovačević, 1952, strojno vzdrževanje, Sašo Krničar, 1954, VEN, Pavle Milenkovski, 1954, martinarna, Džuro Miljković, 1952, šamotarna, Radivoje Radić, 1953, strojno vzdrževanje, Zikret Ramić, 1954, hladna valjarna.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Seja predsedstva OK ZMS Jesenice

V ponedeljek, 11. junija, je sekretarka OK ZMS Jesenice SLAVKA MULEJ, sklicala redno sejo predsedstva, na kateri smo obravnavali tekoče probleme in govorili o prihodnjih nalogah.

Osnovna tema razgovora je bila: priprava na problematiko sejo konference OK ZMS Jesenice in priprava na sejo tovarniške konference ZMS železarne Jesenice, ki bo programsko in volilna hkrati.

Po odstopu dosedanjega predsednika OK ZMS Mira LAPANJA, je bila začasno za vršilko dolžnosti predsednika imenovana sekretarka OK. Na seji smo govorili tudi o možnih kandidatih za predsednika OK ZMS Jesenice in predlog dali v postopek kadrovske komisiji.

Obvestilo

Predsedstvo TK ZMS železarne Jesenice obvešča člane kolektiva, da poseduje dvanajst šotorov različnih velikosti. Člani kolektiva si šotore lahko izposojajo vsak torek in petek od 17. do 18. ure. Rezervacijo sprejemamo na telefon 269 ali 218. Izposojevalnina za šotor je 3 in 5 dinarjev dnevno odvisno od velikosti.

Volilna konferenca ZM železarne Jesenice

V torek 26. junija TK ZMS železarne sklicuje volilno konferenco ob 18. uri v sejni dvorani občinske skupščine. Konferenco sestavljajo 13 članske delegacije iz posameznih TOZD in skupnih služb, kar skupno predstavlja petinštirideset delegatov konference.

Na volilni konferenci bodo podeljena priznanja najzslužnejšim mladinskim aktivistom, kot priznanje za njihovo delo v preteklem obdobju v ZM. Na konferenci imajo vsi navzoči delegati pravico odločati o vseh vprašanih, člani TK in nadzornega odbora imajo vse pravice delegatov.

Iz življenja mladih na Dovjem in v Mojstrani

Mladinski aktiv Dovje-Mojstrana je bil pred letom dni eden najbolj delovnih aktivov v jeseniški občini. Potem pa je nastopila kriza in aktiv je nehal delati. Nekaj članov predsedstva je odšlo na odsluženje vojaškega roka in v šolo na Jesenice in v Ljubljano. Aktiv je tako skoraj leto dni obstajal le formalno na papirju.

Sedaj pa se ostali člani predsedstva trudijo, da bi ob pomoči krajevnih skupnosti aktiv spet »postavili na noge«, in da bi delo lahko normalno steklo.

Pri Kulturno-umetniškem društvu »Jaka Rabič« na Dovjem so sklenili, da spet oživijo dejavnost folklorne skupine. Nekaj starejših članov je pred časom zapustilo skupino zaradi drugih obveznosti. Z nepopolno zasedbo pa folklorna skupina na nastopih ne pride do izraza.

Sedaj bodo v skupino vključili nekaj mladih in potem naštevirali nov program. Tako »pomlajena« folklorna skupina naj bi potem sodelovala na raznih proslavah in prireditvah, predvideno pa je tudi gostovanje v tujini.

Večkrat smo lahko brali o marljivi mladinski sekciji, ki deluje pri planinskem društvu Dovje-Mojstrana. Mladi planinci so tudi v letošnjem letu uspešni. Med drugim so pripravili nekaj zanimivih predavanj o planinstvu in alpinizmu, poleg tega pa so organizirali nekaj uspešnih izletov v Julijce.

Načrtov za v prihodnje jim ne manjka. Nadaljevali bodo s predavanji, poleg tega pa se bodo udeleževali raznih akcij ki jih organizirajo planinska društva.

Janko Rabič

Še o inovacijski aktivnosti energetikov

(Nadalj. s 1. str.)

težko najti ustrezne rešitve. Preden je Vilman pristopil k izvedbi, se je posvetoval z enim od delavcev PIV in ta je predlog odobral. Vilman je signalizacijo ob minimalnih stroških izdelal. Po nekaj dneh je obrazložil svoje delo tako svojim nadrejenim kot tudi asistentu PIV in se z njim posvetoval o nekaterih podrobnostih. Tudi asistent je izvedeno signalizacijo odobral. Ko je Vilman sestavil signalizacijski predlog, se je kot soavtor hotel prigrasiti še vodja procesa, ki je problem nakazal, vendar ga je Vilman zavrnil. In končno, zavrnitev sporne signalizacije se je pojavila šele takrat, ko je racionalizacijski predlog prispel v oceno obratovodstvu PIV.

Trditve, da je bila stvar narejena samoiniciativno in samovoljno, torej ne drži. Ne drži tudi, da je naredil s svojim posegom škodo. Prav tako ne drži, da je povzročil škodo s tem, ker je ukinil signalizacijo izpusta kisika. Ta je na željo PIV odklopljena že od leta 1970.

O upravičenosti sporne signalizacije pa naj govori citirani prevod poročila strokovnjaka iz ZDA, ki je leta 1971 nadzoroval postavitev argonske naprave:

»...tekočina mora biti uskladiščena pod pozitivnim pritiskom ves čas, da se prepreči nevarnost kontaminaci-

je. V ZDA ne bi nameščali argonskega tanka brez priprave za kontrolo pritiska.«

Prav tako citiram del pismene izjave Vilmana, ki jo je moral podati obratovodstvu:

»...ker se je v tanku že večkrat pojavila napaka, da je pritisk v tanku padel na minimum...« in še naprej »...tako sem prišel 15. marca 1971 v službo in mi je vodja procesa dejal, da je pritisk argona na ničli in naj pregledam manometre. Kontroliral sem manometer in je bil točen...«

Mislil, da navedeni citati dovolj zgovorno pričajo o korektnosti signalizacije. Se več, trdim, da bi bila še bolj umestna signalizacija previsokega pritiska v tanku. Tu gre za nevarnost eksplozije. Res, da je vodja procesa zadolžen za nadzor nad manometrom, toda tu je vmes še subjektivni faktor. Zaradi tega subjektivnega faktorja je proizvajalec kisikarne Sava

predvidel prek 40 podobnih zaščitnih stikal. Ne brez potrebe! Distribucija plina pa je izvedena doma in kot taka nepopolna. Za primer naj navedem samo požar v vodu vodika v HVZ. Ob tem pa še na manjkajočo signalizacijo izpada vodika v kisikarni, ki bi že večkrat uspešno rešila nekajurno proizvodnjo argona.

Vilman je dober in sposoben instrumentallec. Ne nazadnje tudi uspešen racionalizator. Pri sporni zadevi ga je polomil samo v toliko, da ni postopal v skladu s pravilnikom, da je naredil bolj »po domače«. Prav tako, kakor je po svoje ukreval že večkrat z željo, da koristi obratu (lahko navedem primer), ne oziraje se na predpise in pravilnike. Zato nam — njegovim sodelavcem — niti najmanj ni všeč, da se ga za prizadevnost nagradita na ta način, da se ga javno graja, posebno še, če je gra-

janje neupravičeno. Za neupravičenost je — upam — zgoraj naštetih dovolj dokazov.

Taki primeri, kot je ta, bodo nedvomno destimulativno vplivali na prizadetega, najbolj v škodo obrata PIV samega. Prav tako pa bodo še svoje doprinesle k že itak slabim odnosom med posamezniki v obratih PIV in RTA.

Poleg vsega izražam dvome v prizadeto komisijo, ki je tako nestrokovna in zraven še površna, da ni obravnavala primera strokovno obdelala, niti se ni posvetovala na kraju samem z neposrednimi upravljalci, niti z avtorjem.

Vse skupaj čudno izzvenci prav v času, ko v našem tedenskem glasilu redno bomo spodbudne besede na račun izboljšav, ki naj bi koristile nam samim, ki naj bi doprinesle k boljšemu, cenejšemu in varnejšemu obratovanju

Marjan Gašperin

Poškodbe v maju

Iz podatkov, ki nam jih je posredovala služba za varstvo pri delu, je razvidno, da je bilo v preteklem mesecu na delovnih mestih poškodovanih 34 naših sodelavcev in 584 izgubljenih delovnih dni. Razen tega je bilo na poti v službo 9 poškodb in 146 izgubljenih delovnih dni.

Pregled poškodb po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je naslednji: talilnice 9 poškodb, 142 dni, valjarne 4 poškodbe, 105 dni, hladna predelava 7 poškodb, 105 dni, vzdrževanje, energija in transport 12 poškodb, 218 dni, skupne službe

1 poškodba in 6 dni ter GEŽ 1 poškodba in 8 dni.

Na poti v službo so imeli 4 poškodbe in 55 izgubljenih dni v TOZD talilnice, v TOZD hladna predelava 1 poškodbo in 40 dni, TOZD vzdrževanje, energija in transport 3 poškodbe in 47 dni ter skupne službe 1 poškodba in 4 izgubljeni dnevi. V valjarnah ter GEŽ poškodb na poti v službo v maju niso imeli

Skripta za funkcionalno izobraževanje

Kadrovskega sektorja železarne, je v maju izdal že drugi zvezek knjižice pod naslovom VODENJE DELOVNIH SKUPIN. PIN, ki je namenjena vodjem delovnih skupin in ostalim vodilnim delavcem v železarni. V zelo lično tiskani knjižici je skrbno izbrano gradivo namenjeno nadaljnjemu funkcionalnemu izobraževanju vodij delovnih skupin, kot ključnih osebnosti v proizvodnji in vodij osnovnih celic samoupravnega sistema v podjetju.

V prvem sestavku dipl. politolog Tomaž Ertl obravnava samoupravno delovno skupino v luči ustavnih dopolnil. Vodje delovnih skupin seznanja z vzroki, ki so narekovali ustavne spremembe, z osnovnimi določili tako imenovanih delavskih amandmajev in z uveljavljanjem le-teh v železarni.

O vodenju in obveščanju je napisal prispevek dipl. psiholog Franc Belčič, ki zelo nazorno in poljubno obravnava dva ključna problema: vodenje in obveščanje delovne skupine.

Tretji sestavek je prispeval dipl. psiholog Janez Tušar v katerem odgovarja na vprašanje: zakaj je usposabljanje potrebno, od česa je odvisen delovni učinek, kako programiramo usposabljanje in kdo naj usposablja.

Dipl. oec. Lučka Rozman v zadnjem sestavku obravnava ekonomiko poslovanja podjetja, ki je neke vrste osnovna abeceda, potrebna za razumevanje tega vprašanja.

Vsi sestavki so skrbno napisani, strokovno poglobljeni in prepričljivi ter napisani v poljudnem, razumljivem jeziku. Skripta so vodje delovnih skupin prejeli že v maju, v teh dneh pa bo preverjanje znanja, koliko so vodje koristno vsebino dojel.

Uspešna vaja

V torek, 5. junija, je bila v okviru priprav na splošni ljudski odpor v Mojstrani redna letna vaja pripadnikov oborožene enote, zaščitne službe in odbora za SLO železarne Jesenice v streljanju z osebno oborožitvijo, to je s polavtomatsko puško in pištolo.

Ob skoraj 100 % udeležbi pripadnikov teh enot so bili doseženi zelo dobri rezultati, predvsem v streljanju s polavtomatsko puško, kjer je kar 43 % udeležencev doseglo odlične uspehe.

Po končani vaji je bil prikazan tudi način streljanja tromblonskih min s pomočjo puške in učinek tako kumulativnih min za oklopljene cilje in trenutnih min za uničenje žive sile.

J.I.

Samoupravni organi v preteklem tednu

35. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Ludvik Kejžar je sklical 35. sejo odbora v ponedeljek, 11. junija 1973, na kateri so:

1. Pregledali sklepe prejšnje seje in po poročilu direktorja SEO ugotovili, da so izvršeni.

2. Obravnavali so oblikovanje osebnih dohodkov za maj in sklenili, da se izplača celotna oblikovana masa s tremi manjšimi popravki, ki jih je predlagala tehnološka priprava dela za profilarno, jeklovle in žebliarno. Sklep so utemeljili z ugotovitvijo, da se osebni dohodki gibljejo v realnih mejah in so v skladu z doseženimi poslovnimi rezultati in s samoupravnim sporazumom.

Glede upoštevanja predlogov za popravke, ki jih mesečno poda tehnološka priprava dela, so sklenili, da popravkov prek meje 100 ne bodo v nobenem primeru odobraval.

3. Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za april in kumulativno za prve štiri mesece in ugotovili ugodne rezultate. Želijo, da se takšni poslovni uspehi obdržijo tudi v naslednjih mesecih oziroma četrletjih.

4. Obravnavali so odgovor psihološke službe kadrovske

ga sektorja delovni skupini Zupan, obratovno knjigovodstvo in sklenili, da je treba upoštevati vse kritične pripombe skupine v tem smislu, da se ugotovi, katere so konkretne, da se odpravi nepravilnosti in da se sistem osebne ocene nenehno dopolnjuje. Niso pa se strinjali s predlogom delovne skupine, da se izvede referendum ali je treba osebno oceno obdržati ali ne.

5. Rešili so še nekaj tekočih zadev.

27. seja odbora za splošne zadeve

Na kratki seji odbora za splošne zadeve, ki jo je predsednik odbora Zdravko Črv sklical v sredo, 6. junija 1973, so obravnavali:

1. Odobrili so tri nujna službena potovanja v zamejstvo.

2. Reševali so tekoče zadeve in prošnje, zlasti nekatere spremembe pri priznavanju

mesečne nadomestila za uporabo državnega telefona za potrebe tovarne, med tekočimi zadevami, med prošnjami pa to, da so odobrili včlanjenje v jeseniško podružnico medobčinskega društva telesnih invalidov Slovenije z letno članarino 1000 dinarjev. O rešitvah ostalih vlog bodo prizadeti pismeno obveščeni.

Obvestilo posojiljemalcem gradbenih posojil

Kadrovski sektor, oddelek za družbeni standard železarnice Jesenice obvešča vse posojiljemalce, ki jim je bilo v letu 1973 odobreno gradbeno posojilo, da takoj dostavijo zemljiško knjižne izpiske, ki jih dvignejo na katastru pristojnega sodišča. Železarna Jesenice bo vsem posojiljemalcem, ki ne bodo dostavili zahtevanega dokumenta ustavila izplačilo odobrenega posojila.

Nadaje opozarjamo vse bodoče interese, ki se bodo prijavili na razpis za odobritev gradbenega posojila za leto 1974, da takoj prično urejevati zemljiško knjižno stanje, ker bodo morali ob prijavi na razpis obvezno dostaviti tudi zemljiško knjižne izpiske. Pristojna služba bo vse prijavljene z nepopolno dokumentacijo obvezno zavrnila.

Kadrovski sektor
oddelek za družbeni standard

Društveni večer DSIT

DSIT organizira v ponedeljek, 18. junija ob 19.30 uri v spodnjih prostorih Kazine društveni večer. Po polletnem poročilu predsednika bodo prikazani diapozitivi z izleta v Rim in Terni.

Vabi odbor

Sestanki delovnih skupin

TOZD TALILNICE

PLAVZ — Delovna skupina Golba na aglomeraciji je imela sestanek 31. maja. Inž. Gričar je poročal o obratovanju aglomeracije in plavžev v letu 1973. Vsi pokazatelji so v glavnem zadovoljni. Obravnavali so tudi finančno poskovanje železarnice v prvih štirih mesecih letošnjega leta. Predlagano je bilo, da je treba čimprej rešiti vprašanja uporabe VP prahu. Sedanji pogoji v objektu 13 (drobilnica) so nezdružljivi. Strinjali so se s predlaganimi kandidati za volitve novih samoupravnih organov.

TOZD VALJARNE

VALJARNA 2400 — 21. maja je imela sestanek delovna skupina Smolej Anton na progi. Podrobneje so razpravljali o kandidatih za člane samoupravnih organov, ob koncu sestanka pa so govorili še o izpolnjevanju proizvodnega načrta v aprilu in v tekočem mesecu. Več pozornosti bodo morali posvetiti zastojem in izmečku zaradi dimenzijskega odstopanja.

TOZD HLADNA PREDELAVA

ELEKTRODNI OBRAT — 4. junija so se sestali člani delovne skupine Terseglav v oplaševalnici. Mesečni proizvodni načrt je bil presežen za 3,3 %. Obravnavana je bila poškodba med obratovanjem žerjava. Vse zaposlene, ki imajo opravka z žerjavom opozarjajo na varno delo. Na znanje so vzeli pojasnilo sektorja za ekonomiko in organizacijo podjetja glede osebnih dohodkov. Smatrajo, da zaradi porasta cen osebnih dohodkov močno zaostajajo, prizadeti pa so delavci z nižjimi osebnimi dohodki.

PROFILARNA — 4. in 5. junija so se sestale delovne skupine: Pretnar, Soklič, Logar in Noč. Z doseženimi rezultati v maju delovna skupina Pretnar ni bila zadovoljna. Vzroke je treba iskati v uvajanju štirih novih specialnih profilov za podjetje Kovinarska Krško. Razliko bodo poizkušali nadoknaditi v juniju. Tudi delovna skupina Soklič je analizirala proizvodno problematiko za mesec

maj. Obravnavali so reklamacijo omega profila. Med drugim so bili opozorjeni, da nekateri oblikovalci posvečajo premalo pozornosti kakovosti in so bolj pozorni na količino izdelkov. Uredili bodo razsvetljavo oblikovalnih prog pri menjavah z ročnimi električnimi svetilkami. Dogovorili so se za pomoč poškodovanemu sodelavcu. Oblikovalci zaposleni na strojih I. in II. so na sestanku delovne skupine Logar postavili vprašanje kdaj bodo pripravljene škarje za odrez »jezikov«. Na odlagalni mizi pri oblikovalnem stroju številka 3, je treba vgraditi valje ker si pri težjih profilih ne morejo pomagati z magnetom. Pristojni so bili opozorjeni na varno delo in pravilno uporabo zaščitnih sredstev. Na sestanku delovne skupine Noč so oblikovalci zahtevali, da je treba oblikovne valje prekontrolirati, izrabljene pa ponovno obrusiti in kaliti. Težave imajo z izrabljenim orodjem pri menjavah, kar vpliva na kvaliteto izdelkov. Vse štiri delovne skupine so bile seznanjene s kandidati za člane novih samoupravnih organov.

HLADNA VALJARNA — 4. junija je bil sestanek delovne skupine Prevč. Tov. Ažman je posredoval poročilo o proizvodni problematiki za mesec maj. Kljub težavam je bil plan v maju presežen za 6,33 %. Tudi s kvalitetnim asortimentom so zadovoljni. Omenjene so bile težave, ki jih imajo delavci zaposleni na strojih, ker ni na voljo ročnih električnih škarij. V odgovoru je tov. Ažman povedal, da nastajajo težave že pri uvozu omenjenih škarij. Vodja delovne skupine je prisotne pozval, naj bolje izkoristijo delovni čas, poleg tega pa naj pravilno uporabljajo zaščitne rokavice. Zahtevajo pojasnilo oziroma odgovor ustrezne službe na vprašanje zakaj je hrana v kantinah dražja kot v trgovini. V ilustracijo so omenjali jogurt, ki je dražji za 30 par. Zanima jih kako je regresirana topla hrana. Delovna skupina je razpravljala tudi o kandidatih za člane novih samoupravnih organov, ki jih predlaga sindikalna organizacija.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

INSTALACIJA JAVORNIK — Na sestanku delovne skupine 18. aprila so imeli delavci pripombe glede malic v kantini na Javorniku, ker večkrat primanjkuje hrane. Niso zadovoljni z kvaliteto hrane in je tudi predraga. Želijo, da bi tudi v kantini prejšnjega obrata Javornik II imeli na voljo tople obroke hrane.

TRANSPORT — 16., 17. in 24. maja so imeli tri delovne skupine svoje sestanke. Na sestanku delovne skupine Kisič so predlagali naj bi uredili napeljavo pitne vode na nasipu. Pripombe imajo tudi zaradi higienskih prostorov. Delovni skupini Oblak v delavnici motornih vozil in Mali — avtomobilski prevozi sta razpravljali samo o osnutku temeljnega samoupravnega sporazuma in o kandidatih za podpis samoupravnega sporazuma. Na obeh sestankih so se strinjali tudi s predlogom delitve sredstev sklada skupne porabe za šport, rekreacijo in kulturno dejavnost.

RTA — 17. maja je imela sestanek delovna skupina Stare — elektro zveze. K mesečnemu poročilu niso imeli pripomb, pač pa menijo, da bi storilnost lahko še povečali če ne bi imeli tolikšnih težav z materialom. Z gradnjo delavnice za motorna vozila so izgubili delavniški prostor za omrežno skupino. Začasno so nastanjeni v prostoru garaže. Z nabavo novih teleprinterjev strojev bodo morali namestiti v delavnico ATC, tako da bodo praktično brez delavniških prostorov. Že 20 let so problematični higienski prostori in garderobe. Ponovno prosijo za odobritev sredstev in ustrezen odgovor.

SKUPNE SLUŽBE

CENTER ZA OBDELAVO PODATKOV — Precej so govorili o varčevanju z materialom zlasti pri karticah, papirju, energiji in pri ostalem materialu. Delavke zaposlene v luknjalnem oddelku se pritožujejo zaradi nizke kategorizacije delovnih mest. Opozarjajo na težke delovne pogoje, ki niso upoštevani v kategorizaciji. Od strokovnih služb bodo zahtevali ponovno analizo delovnega mesta luknjačice in verificirke. Tudi zaradi osebne ocene so imeli kritične pripombe. Delovna skupina se sicer strinja, vendar predlaga, da naj bo ocenjevalcu prepuščena določitev % osebne ocene posamezniku tako, da skupna ocena ne preseže 6 %. Delavci I. izmene so bili seznanjeni z ukreni v primeru požara

Okvirni program dela ZKS v železarni Jesenice

ZKS Železarne Jesenice bo v naslednji mandatni dobi delovala po opisanih metodah in nalogah zajetih v programu. Uresničevanje teh nalog bo potekalo po oddelkih, OOKZ in v konferenci ZKS ZJ. Okvirni program je bil sprejet na volilni konferenci ZK Železarne, dne 29. maja

ORGANIZACIJSKE OBLIKE DELA ZKS V ŽELEZARNI JESENICE

1. Člani Zveze komunistov smo v Železarni organizirani v 26 oddelkih, le-ti so vključeni v 6 OOKZ in to 5 osnovnih organizacij v Železarni in ena v Železarskem izobraževalnem centru.

2. Za koordinacijo dela OOKZ, kakor tudi za reševanje določenih skupnih nalog, so OOKZ povezane v konferenco ZK ZJ.

3. Konferenca ZK ZJ razvija svojo dejavnost na sejah, ki jih sklicuje po potrebi, najmanj pa dve na leto. Poleg tega je vsak član konference vključen vsaj v enem delovnem teamu.

4. Med dvema sejama konference bo sekretariat spremljal izvajanje nalog in usmerjal delo ZK ZJ, ki bo tudi sklepal o sklicu seje konference in pripravi gradiva za sejo.

5. Z namenom, da ZK čim bolj aktivno sodeluje v vseh pomembnih vprašanjih, bodisi znotraj Železarne ali na širšem področju, smo naloge podelili na 4 grupe in za te formirali posebne delovne teame in to:

- a) Organizacijsko-kadrovska komisija
- b) Grupa za razvijanje in pospeševanje samoupravnega družbenega sistema
- c) Grupa za gospodarska vprašanja
- č) Grupa za socialna vprašanja

V vsaki grupi deluje določeno število članov ZK, ki jih vodi predsednik grupe. Predsednika grupe voli konferenca ZK ZJ. Grupa dela po programu, ki je usklajen s programom ZK ZJ. Program grupe potrdi sekretariat konference ZK ZJ.

6. Za konkretna vprašanja širšega pomena sekretariat organizira razprave po aktivih ZK. Namen teh razprav je dobiti stališča čim širšega kroga članov ZK ZJ, podporo, potrditev in dopolnitev predlagane smeri. Sestava aktivna je odvisna od obravnave problematike.

7. Na osnovi sprejetega programa dela konference ZK ZJ in na osnovi predvidenih tekočih nalog bo sekretariat izdeloval polletne delovne programe. Delovne programe konference ZK ZJ potrdi na svoji seji.

NALOGE ZK ZJ S PODROČJA ORGANIZACIJSKO-KADROVSKIH VPRAŠANJ

Konferenca ZK ZJ bo še nadalje utrjevala svoje vrste ter jih prilagajala zahtevam razvijajoče se samoupravne družbene ureditve. V ta namen bomo:

1. V OOKZ delali na organizacijski utrditvi oddelkov ZK in sicer:
 - utrjevali sestav in vodstva le-teh,
 - sodelovali in nudili pomoč pri programski usmeritvi dela.

2. Organizirali posvetovanja in seminarje kot pomoč pri idejno političnem osveščanju in izobraževanju članov ZK, še posebej pa vodstvenega kadra.

3. Organizirali stalno delovanje na usposabljanju mladih in zavednih delavcev za sprejem v ZK.

4. Organizirano bomo skrbeli za pripravo in izbiro vodilnih kadrov za vse družbeno-politične organizacije in za vodilna mesta v Železarni.

5. Da bi rezultati dela vseh družbeno-političnih dejavnikov v ZJ bili čim bolj uspešni, bomo še naprej skrbeli za medsebojno sodelovanje s sindikatom in Zvezo mladine.

NALOGE ZK ZJ S PODROČJA SAMOUPRAVLJANJA

Pri razvijanju samoupravne družbene ureditve in poglobljanja delavskega samoupravljanja smo v pretečenem obdobju dosegli vidne rezultate, ki se odražajo v rezultatih dela delovnih skupin, formiranih TOZD, sprejetem samoupravnem družbenem dogovoru in vrsti sprejetih samoupravnih aktih.

Kljub temu nas čakajo še obsežne naloge, če želimo, da realiziramo ustavna dopolnila v vsebinskem smislu. Zaradi tega bo ZK še naprej delovala:

1. Na organizacijskih izpopolnitvah samoupravnega sistema v Železarni in to:

- na popolnejši opredelitvi vloge, organizacije in oblik dela delovnih skupin,
- na dosledni uveljavitvi TOZD v duhu ustavnih dopolnil,
- na izoblikovanju skupnih samoupravnih organov v skladu z ustavnimi dopolnili in razmerah v Železarni.

2. V skladu z razvijanjem samoupravnega sistema moramo vztrajati na razvijanju materialne osnove samoupravljanja v TOZD in takšnega organizacijsko-tehnološkega in proizvodnega procesa, ki bo to omogočil. Zato bomo vztrajali:

- da samoupravnemu sistemu prilagodimo organizacijsko in vodstveno strukturo v Železarni,
- da delo posameznih strokovnih služb organiziramo skladno s samoupravno strukturo, to je v skladu s samoupravnimi pravicami neposrednih proizvajalcev organiziranih v TOZD.

3. Koriščenja samoupravnih pravic in učinkovitost dela samoupravnih organov ne moremo pričakovati od nezadostno informiranih in idejno-politično neorientiranih delavcev. Zato bo ZK še posebej delala:

- na izpopolnitvi informacijskega sistema v Železarni v skladu z zahtevami samoupravnega sistema,
- na doslednem izpolnjevanju zahteve po rednem obravnavanju rezultatov poslovanja,
- na drugih oblikah obveščanja, ki so se v pretekli mandatni dobi pokazale učinkovite, predvsem zaradi formiranja enotnih stališč in razlag določenih vprašanj, kot so sestanki z vodji delovnih skupin, razgovori s člani samoupravnih organov, ki so člani ZK, razgovori s strokovnimi sodelavci pri glavnem direktorju in podobno.

NALOGE ZK ZJ S PODROČJA GOSPODARSKIH VPRAŠANJ

Delovanje ZK ZJ za reševanje gospodarskih vprašanj bomo razvijali na naslednjih področjih:

A. Na področju nadaljnjega razvoja Železarne. Delali bomo predvsem na naslednjih nalogah:

1. Na izpolnjevanju srednjeročnega razvojnega načrta Železarne, ki zajema izgradnjo hladne valjarne, postopno uvajanje določenih finančnih izdelkov kovinske stroke in opuščanje nerentabilne proizvodnje.

2. Na realizaciji dolgoročnega razvoja Železarne, ki predvideva opustitev nekaterih metalurških obratov in postopno preusmeritev v kovinsko predelovalno industrijo.

O programih srednjeročnega in dolgoročnega razvoja ZJ je razpravljala in sprejela sklepe konference ZK ZJ v juniju 1972. I. Naša naloga je, da delamo na njihovi realizaciji.

3. Uspešnega poslovanja Železarne si ne moremo predstavljati brez nadaljnjih integracijskih procesov oz. povezav med železarnami in drugimi podjetji v ožjem in širšem prostoru. Zato bomo vztrajali:

- na pospešitvi integracijskih prizadevanj v okviru ZPSŽ, toda v skladu z ustavnimi dopolnili,
- na prizadevanjih za povezavo z drugimi kovinsko predelovalnimi podjetji, še posebej v občini.

Tudi o integracijskih prizadevanjih je razpravljala konference ZK ZJ in sprejela sklepe. Na nas je, da jih realiziramo.

B. Na področju tekočega spremljanja gospodarjenja in to:

1. Na organizaciji obravnav o planskih nalogah Železarne.

2. Na organiziranju obravnav doseženih rezultatov gospodarjenja v skladu s planskimi nalogami.

3. Na spremljanju splošnih gospodarskih gibanj in posredovanju informacij o teh gibanjih, kakor tudi o potrebah za sprejemanje določenih ukre-

pov v Železarni z namenom prispevati svoj delež k stabilizaciji gospodarstva.

4. Na spremljanju prizadevanj za usklajevanje proizvodnih programov in drugih nalog v okviru ZPSŽ in ostalih podjetij, ki imajo trajnejše poslovne zveze z našo Železarno, ter skladno s tem organiziranje razprav in zavzemanje stališč.

5. Skladno s prizadevanji za večjo produktivnost dela, rentabilnejšo proizvodnjo in večje zadovoljstvo na delu, bo ZK pobudnik za zahteve po določenih organizacijskih ukrepih ter odločen zagovornik za dosledno izpopolnjevanje in spoštovanje organizacijskih, tehnoloških in samoupravnih predpisov.

C. Na področju osebnega dohodka in to:

1. Spremljanje izvajanja sistema nagrajevanja in problemov s področja OD, organizacija razprav o teh problemih in zavzemanje stališč do le-teh.

2. ZK bo tudi v bodoče pobudnik za razvijanje in dopolnjevanje sistema delitve dohodka in osebnega dohodka. Pri tem bomo zagovarjali načela delitve OD v odvisnosti od rezultatov dela.

NALOGE ČLANOV ZK S PODROČJA SOCIALNIH VPRAŠANJ

Zavedajoč se dejstva, da je na delovnem mestu učinkovit in produktiven le tisti delavec, ki se pri delu čuti varnega in zadovoljnega in, ki ima ostale pogoje življenja urejene, bomo člani ZK še posebej delovali na urejanju zadev s socialnega področja, predvsem pa na naslednjih področjih:

1. Urejanje delovnih mest. ZK zagovarja stališče, da je poleg modernih strojev potrebno urediti tudi ostale pogoje, ki zagotavljajo varno delo in dobro počutje.

2. V Železarni je uveljavljenih več sistemov delovnega časa, ki so bili uvedenj na zahtevo posameznih skupin. ZK bo organizirala razpravo, ki naj pripomore k izoblikovanju stališč o delovnem času in pogojih, ki jih je treba uveljaviti pred spremembo delovnega časa.

3. ZK podpira sprejeti program stanovanjske izgradnje. Menimo pa, da je treba še nadalje iskati dodatne vire in možnosti za čim hitrejšo rešitev stanovanjskega problema na Jesenicah. ZK bo tudi pobudnik za samoupravno kontrolo nad koriščenjem sredstev stanovanjskega sklada, kakor tudi nad izvajanjem pravilnika dodeljevanja stanovanj.

4. V Železarni imamo določene kadrovske probleme zaradi pomanjkanja delavcev in nekaterih vrst strokovnih kadrov ter nepopolnega sistema vzgoje in napredovanja kadrov. ZK si bo prizadevala:

- za sanacijo težkih delovnih mest, na katerih imamo največ odpovedi in za ureditev pogojev, ki so nujni za normalno življenje novodošlih delavcev,

— za sistematično pripravo strokovnega kadra, k čemur naj pripomore sistem strokovne vzgoje in napredovanja. Delali bomo na tem, da bo z omenjenim sistemom seznanjen vsak delavec in da bo omogočeno vsakomur, ki bi se želel strokovno usposablјati in zaradi tega napredovati.

— tudi v bodoče bomo vztrajali na tem, da bodo vodilna delovna mesta zasedali delavci, ki poleg strokovnih kvalifikacij imajo moralno-politične vrline in aktivno delujejo v razvijanju samoupravnih odnosov.

5. Obstoječi informacijski sistem v Železarni ne zadostuje današnjim potrebam. Zato si bomo prizadevali, da strokovne službe izdelajo osnutek informacijskega sistema, o katerem bomo razvili širšo razpravo in pomagali organizirati njegovo delovanje.

6. Razvijajoč se sistem delavskega samoupravljanja nam nalaga, da pristopimo k načrtnemu izobraževanju samoupravljalcev. ZK bo vztrajala na izdelavi programa izobraževanja in da je ta program sestavni del strokovnega izobraževanja v Železarni.

S tem programom nadaljujemo dosedanje delovanje ZK v Železarni pri izvrševanju že sprejetih stališč in sklepov.

Jesenice, dne 29. maja 1973

V bakladi, ki je bila na Jesenicah na predvečer dneva mladosti in rojstnega dne tov. Tita, je nastopila tudi enota jeseniško-bohinjskega partizanskega odreda, enota naše železarnice. Enota je oborožena z najmodernejšim avtomatskim orožjem, med drugim tudi z najnovejšimi avtomatskimi puškami in ročnimi metalci min

S sej sindikalnih odborov

VALJARNA 2400

Četrta seja sindikalnega odbora je bila 17. maja. Ob pregledu sklepov sprejetih na prejšnji seji so ugotovili, da vsi sklepi niso bili izpolnjeni. Sindikalni odbor ponovno naproša ustrezno službo, da upošteva priporočilo sprejeto na prejšnji seji in ugodno reši predlog za povečanje skupine kartonerkam. Delovodje naj sindikalnemu odboru posredujejo sklepe sestankov delovnih skupin glede nadur. Sledili sta še informaciji o predvidenem izletu v Crikvenico ter o pripravah na volitve samoupravnih organov. Prihodnje seje sindikalnega odbora naj bi se udeležil tudi obratovodja in odboru posredoval ustrezno pojasnilo o normah, procentih ter o načinu kako vodstveni kader v obratu dosega osebnih dohodkov in katera delovna mesta so v povprečju obrata.

ŠAMOTARNA

Sindikalni odbor šamotarne je imel 17. in 24. maja četrto oziroma peto redno sejo. Na četrth seji je sindikalni odbor razpravljal samo o organizaciji izleta, na peti seji pa so obširneje spregovorili o pripravah na volitve ter o kandidatih za člane samoupravnih organov. Sindikalni odbor bo kandidatno listo posredoval delovnim skupinam v razpravo in potrditev.

GRADBENO VZDRŽEVALNE

Redna seja sindikalnega odbora je bila 25. maja. Sindikalni odbor je obširneje razpravljal o kandidatih za člane delavskega sveta TOZD vzdrževanje, energija in

transport ter ostalih samoupravnih organov. V nadaljevanju se je bilo poudarjeno, da je treba v sklad samopomoči vključiti tudi novo sprejete člane kolektiva. To nalogo so zaupali tov. Janu. Sindikalni odbor se ni strinjal z organizacijo piknika, zaradi stanja njihove blagajne.

SINDIKALNI ODBORI O PRIPRAVAH NA VOLITVE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

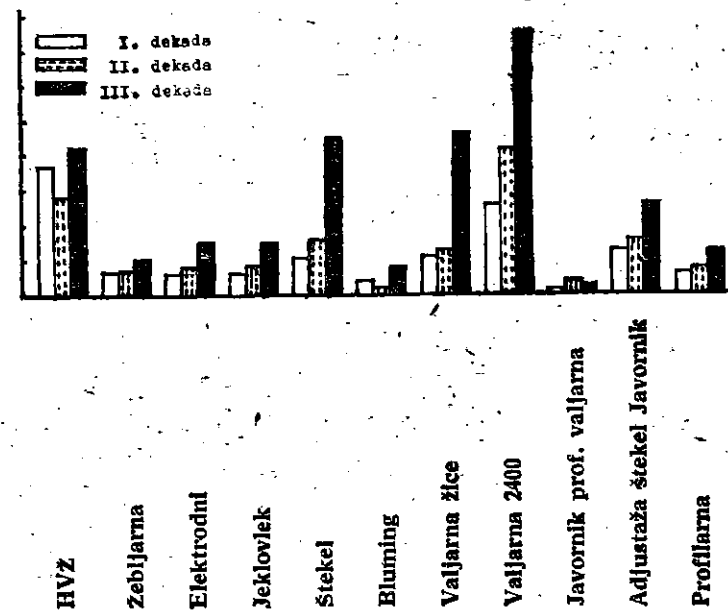
V zadnjem času so imeli seje skoraj vsi sindikalni odbori v obratih železarnice. Sa-

mo o pripravah na volitve samoupravnih organov ter o kandidatih za člane samoupravnih organov so razpravljali:

V TOZD talilnice sindikalni odbor elektro jeklarne, v TOZD valjarne 4. junija sindikalni odbor valjarne žice, v TOZD hladna predelava 2. junija aktiv TOZD hladna predelava, 2. junija sindikalni odbor jeklovlek, TOZD vzdrževanje, energija in transport 21. maja sindikalni odbor PIV, 4. junija sindikalni odbor VEN Bela ter sindikalni odbor VEN Jesenice.

Pregled enakomernosti odprave

V maju je bila odprava končnih izdelkov dokaj neenakomerna. Veliko več kot v prvi in drugi dekadji so v tretji dekadji odpravili v: valjarni štekel, valjarni žice, valjarni 2400 ter v adjustaži štekel na Javorniku. Razmeroma dobra enakomernost odprave je bila v: HVZ, žebeljarni, blumingu in na Javorniku v profilni valjarni.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Preiskava okuženih živil

5.

Neškodljivost obsevanja živil za človeški organizem sta dokazala Lewis in Witt, ko sta proučevala živila, sterilizirana z visokimi dozami radioaktivnega sevanja. Do enakih rezultatov sta prišla tudi Wasserman in Trum. Z žarki gama kobalta 60 sta obsevala govedo in ovce tako dolgo, da so bile posledice smrtne, z njihovim mesom pa sta 129 dni hranila mlade pse, ne da bi ti kakorkoli oboleli. Edino živila, ki bi sevala večje količine žarkov gama, kakor je dovoljeno, ni treba uporabljati tako dolgo, dokler se njihova radioaktivnost po prirodni poti zadosti ne zmanjša (Trum):

V nasprotju s tem pa je zelo nevarno radioaktivni prah na površini živil. Po možnosti taka živila dekontaminiramo. Je pa malo možnosti, da bo dekontaminacija živil dovolj uspešna, ker jo opravimo v glavnem z umivanjem z vodo. Razen tega je tako delo zelo nevarno za ljudi, ki ga opravljajo. Večinoma bo zato najbolje taka živila uničiti, tako, da jih zakopljemo. Hrana v zaprtih posodah ali neprodušnih skladiščih pa je uporabna. Celotna živila, ki so zavita v povzročeni papir ali tudi v dober navaden papir, se po navadi ne okužijo. Vzlic temu pa jih je priporočljivo preiskati z aparati za ugotavljanje sevanja.

Posledice in učinki jedrske eksplozije v zraku

1.

V središču eksplozije nastane visok pritisk, ki doseže celo do nekaj milijard atmosfer in se hitro širi v vseh smereh od središča. Delovanje udarnega vala na objekte je odvisno od oddaljenosti od ničelne točke. Stopnja odpornosti objekta in stopnja poškodbe je odvisna od vrste konstrukcij, od oblik in velikosti izpostavljene strani objekta in od višine nadprika na čelu udarnega vala. Tretjina jedrske energije, ki se sprosti pri eksploziji, se pojavlja kot toplotno sevanje. To sevanje delimo na začetno in poznejše. Začetno sevanje prihaja iz ognjene oble in se razprostira premočrno iz centra eksplozije. Podobno je sončnim žarkom, ima pa svetlobno hitrost. Pri toplotnem sevanju ločimo vidne, ultraviolette in infrardeče žarke. Posledice teh sevanj so:

- vidno sevanje — blisk povzroči začasno slepoto, nanj odpade okrog 31 % vse energije toplotnega sevanja.
- Ultravioletni žarki, ti povzročajo opekline slične opeklinam ob hitrem sončenju.
- Infrardeči žarki imajo veliko prodornost, prodirajo skozi telesno tkivo, povzročajo opekline in globoke poškodbe.

UČINKI TOPLOTNEGA SEVANJA NA LJUDI

Glede na barvo in vrsto obleke se je pokazalo na Japonskem, da je to vidno vplivalo na obseg in stopnjo opeklin pri ljudeh. Temnejša obleka z vpijanjem večje množine energije nudi slabšo zaščito, dočim svetla obleka odbija toplotno sevanje. Opekline delimo na tri stopnje:

- opekline prve stopnje v obliki rdečice na koži
- opekline druge stopnje v obliki mehurjev in
- opekline tretje stopnje, pri katerih prihaja do globljih poškodb tkiva in zglajenitve.

Toplotno sevanje povzroči tudi začasno slepoto, ki traja različno dolgo.

Poznejše toplotno učinkovanje se kaže v zažganih objektih in materialih. Požari, ki nastajajo za jedrsko eksplozijo niso posebej značilni, če jih primerjamo z masovnimi požari, do katerih prihaja pri eksploziji žažgalnih bomb.

RADIOAKTIVNO SEVANJE

Tovrstno sevanje sestavljajo alfa delci, beta delci, nevtronski delci in gama žarki. Lokalne ali zgodnje radioaktivne padavine padejo na zemljo v prvih štirindvajsetih urah po eksploziji. Prostrane ali pozne radioaktivne padavine pa padajo po enem mesecu do več let na zemljo. Človek, ki se bo hotel zaščititi pred radioaktivnimi sevanji in padavinami, se bo najbolje zaščitil v varnem zaklonu. Kajti, v zaklon bo prodrl le del sevanja. Oglejmo si поблиže značilnosti in vrste sevanj.

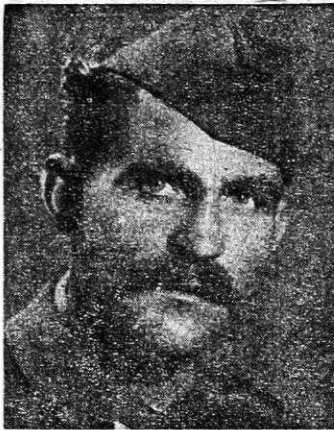
Če snop alfa delcev usmerimo na tanek kos papirja, opazimo, da tak tanek kos papirja zadrži vsaj polovico alfa delcev. Debelini neke snovi, ki zadrži eno polovico kvantov sevanja pravimo razpolovna debelina. Razpolovna debelina za alfa delce so zelo majhne. Če debelejši papir, tkanina, ali močnejša plastična folija v celoti zadrži alfa delce.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Jože Vidic

Usoda partizanov iz prvega partizanskega taborišča na Mirci

Odlomek iz knjige Jožeta Vidica, Zločin pri Lenartu, ki je dobila letošnjo Kajuhovo nagrado. Pripoveduje Mirko Frankič-Tiln (na sliki) 10

Ljudje na bližnjih njivah so začudeno opazovali tujca, saj v tistih dneh v Vrbo niso prihajali turisti, da bi videli rojstno vas in hišo velikega pesnika-preroka. Časi so bili taki, da ljudje niso imeli radi opravljanja z neznanimi ljudmi.

Tujca sta si res imela kaj povedati. Namerno sta si izbrala cerkveno sv. Marka v Vrbi za sestanek, kajti tu sta se počutila najbolj varna. Srečala sta se Jeseničan Jože Šavli in Stane Kovač, ki se je iz Ljubljane pripeljal s kolesom. Tu, pri cerkvi, je Stane Kovač povedal Šavliju, da je bila v Ljubljani ustanovljena osvobodilna fronta in mu razlagal, kako naj se na Jesenicah lotijo priprav za ustanovitev

vitev mestnih, vaških, obratnih in terenskih odborov osvobodilne fronte. Z Jožetom Šavlijem se bomo v nadaljevanju te zgodbe še podrobno seznanili, zato naj najprej predstavim gosta iz Ljubljane.

Stane Kovač je bil rojen 1917. leta v Bistrici pri Trzinu na Gorenjskem. Pred vojno se je v Celju izučil za tiskarja. Spomladi 1940 se je preselil v Ljubljano, kjer je delal v tajništvu jugoslovanske strokovne zveze. Kot član vodstva te organizacije je bil član osvobodilne fronte od njene ustanovitve. Bil je v vrhovnem plenumu OF, član glavnega odbora delavske enotnosti in član okrožnega odbora OF za Ljubljano.

Italijanski okupator ga je obsodil na dosmrtno ječo. Po kapitulaciji Italije se je vrnil iz zapora in odšel v partizane, kjer je bil imenovan za člana izvršnega odbora osvobodilne fronte za Slovenijo. Po osvoboditvi je postal načelnik oddelka za izgradnjo ljudske oblasti pri predsedstvu SNOS (slovenski narodnoosvobodilni svet).

Po vojni je opravil študije na pravni fakulteti in je od 1953. leta sodnik višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Te podatke sem navedel zato, da bi lažje razumeli, kakšna je bila Kovačeva vloga pri razvoju in organizaciji OF na Jesenicah.

Znano je, da se je do napada Nemčije na Sovjetsko

zvezo 22. junija 1941 osvobodilna fronta slovenskega naroda imenovala protimperalistična fronta. Ime osvobodilna fronta se je prvič pojavilo v Slovenskem poročevalcu 11. julija 1941 v članku K. dejanjem.

»Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki ji je dala pobudo Komunistična partija Slovenije in ki se ji je na temelju popolne enakopravnosti pridružilo vse, kar misli in čuti odkritosrečno slovensko, je zavzela tak razmah, da jo smemo po vsej pravici imenovati edinega slovenskega predstavitelja... Osvobodilna fronta ima odprta vrata za vsakega zavednega Slovence, za vsako skupino, ki se želi udeleževati osvobodilnega boja proti fašističnim zatiralcem...« je v omenjenem članku zapisal Boris Kidrič.

Ustanovni sestanek osvobodilne fronte je bil 26. aprila 1941 v stanovanju Josipa Vidmarja na Večni poti v Ljubljani. Poleg zastopnikov komunistične partije so se sestanka udeležili tudi zastopniki skupin, s katerimi je partija sodelovala že pred vojno.

O teh prvih začetkih osvobodilne fronte mi je v Ljubljani pripovedoval Stane Kovač.

»Že pred vojno je bila na Jesenicah močna organizacija

krščanskih socialistov, ki so jo vodili Alojz Pukšič, Jože Šavli, Mirko Frankič in Ivan Kavčič. Od intelektualcev je gibanje krepko podpiral jeseniški odvetnik dr. Aleš Stanovnik, ki je bil ideološki in politični voditelj krščanskih socialistov.

Jesenice so bile največje delavsko središče na Gorenjskem. Jeseniški komunisti in krščanski socialisti so že pred vojno spoznali, da je sodelovanje med njimi nujno potrebno v korist delavskega razreda.

Že pred vojno je prodrlo spoznanje, da se bliža vojna, da je netilec vojne fašizem, ki grozi z okupacijo. To spoznanje je rodilo akcijo za združitev delavskega razreda. O tem smo govorili tudi na konferenci krščanskih socialistov, ki je bila na jesen 1940 v Laškem pri Celju.

Po temeljiti analizi političnih in idejnih razmer v državi in po svetu smo sprejeli stališče, da je potrebno sprte delavske vrste povezovati med seboj. Zavzeli smo se za sodelovanje s komunistično partijo Slovenije, čeprav smo se dobro zavedali, da je partija prepovedana. Sklenili smo, da se neposredno povežemo z vodstvom KPS. Za to smo bili predvsem Tone Fajfar, Tone Marinček, Tone Toman in jaz.

Uženo
Laško in
zave KPS
veda da
ake ki
sledeča
vane str
lave orj
skih soci
smo priča
odgov z
in bilo
nag v sk
galja de
Ozlanec
s krščansk
sten časur
vali Boris
rin, Bor
Lesšek.
voja priš
cij: ri vo
uprav, i
ne, elekt
delajalc
cija za
razred z
delanje
za tji v i
jah prot
plam, p
ki je v
fašizmi
Slovov
ciatov s
tem kem
novi O
spoznam
jahle pr
novim s
ščake
Ton Fajf

Tomaž Iskra

Kdo pravi, da je v Londonu megla

Vrenje prometa je nenehno. O tem se obiskovalec kaj hitro prepriča, opazujoč vozila, ki se prerivajo mimo visokih obzidij Colleg(ov), vendar pa Oxford brez teh seveda ne bi bil Oxford.

Ko smo že pri College(ih), (kolidžih), si oglejmo njihov sistem šolanja! College je del univerze (fakulteta, visoka šola), ki zajema zelo različne smeri študija: matematiko, fiziko, jezike, zgodovino itd. Oxford ima kar 34 takih Collegov in so raztreseni po vsem mestu. Navzven so podobni pravcatim gradovom, utrdbam z visokimi zidovi in stolpi, v ozadju pa jih navadno še spremljajo cerkvena poslopja. To je povsem razumljivo, saj večina njih datira iz 12. in 13. stoletja, takrat pa je imela Cerkev glavno besedo pri izobraževanju mladih intelektualcev.

Na oxfordskih Collegih študira okrog 11000 študentov, kako pravzaprav pričnejo s študijem?

Na Collegih (kolidžih) sprejemnih izpitov ni. Vendar pa mora vsak kandidat plačati zelo visoko šolnino za vstop

v zavod. Tako je študij na oxfordski univerzi še vedno privilegij otrok bogatih staršev. No, v zadnjem času je parlament odobril državne štipendije za najboljše dijake srednjih šol, vendar pa je to število precej omejeno.

Za vsak izpit sta samo dva izpitna roka, če v drugič »pogrneš«, lahko poizkusiš samo še na kakšnem drugem collegu. Začuda pa kar 80 % vseh vpisanih študentov uspešno izdeluje v šoli, kako to? Skupina študentov ali pa celo posamezniki imajo svoje kustose — svetovalce, ki jih skozi vse leto pripravljajo na izpite. Ti so navadno asistenti fakultet, diplomiranci, redni ali izredni profesorji, ki so za svoje delo izredno dobro plačani. Kustos preverja skozi vse leto kandidatovo znanje, posebno še pred izpitnim rokom in mu obenem sugerira, kdaj naj se prijavi k izpitu. Ni redkost, da študentje stanujejo v isti hiši kot njihovi profesorji in kustosi. Potemtakem je razumljivo, da imajo dosti priložnosti, da se o kakšni pomembni in zanimivi zadevi tudi velikokrat temeljito pogovorijo. Po deseti uri zvečer

ne sme nihče od študentov biti na ulici. Disciplina je stroga. Tako vevajmo starodavna nepisana pravila. Mir na ulici nadzoruje dežurni profesor z dvema krepkima in hitrima študentoma, ki lahko na samem mestu kaznujeta svojega kolega, seveda če ga ujmeta. V nasprotnem primeru pravilo ne velja.

Kdo še ni slišal za tradicionalna regatna tekmovanja med študenti Oxforda in Cambrida na Temzi? To se navadno godi v maju. Regatno tekmovanje spremljajo gledalci z vseh koncev in krajev in se prav nič ne bojijo čakati ure in ure na pričetek tekmovanja.

NAPREJ DO STRADFORDA OB REKI AVONI

Prav vse nas zanima rojstni kraj svetovno znanega dramatika in poeta Williama Shakespeara. Dovolj imamo še časa tu iz Oxforda pa do Stratforda, da nam vodič na kratko oriše nekaj utrinkov iz takratnega in posebej še iz umetnikovega življenja.

Spomnimo se malo nazaj v obdobje Elizabete I., v ka-

terem je ta slaven mož živel. Trgovina je bila v polnem razmahu, aristokracija se je vedno bolj krepila in španski kralj Filip II. je bil premagan, premagano je bilo prav tisto nepremagljivo špansko brodovje, ki je nekdanj osvajalo Ameriko, Anglija se je krepila v velesilo.

In končno je bilo tu obdobje renesanse, ki v duhovnem in umetniškem krogu pomeni preporod in svobodnjaško misel in kar je najvažnejše otrese se verskih spon, ki so jih stoletja tlačila. Pisati in ustvarjati svobodno, pa je večkrat pomenilo spravljati sebe v neljub in nevaren položaj, kar ni bilo niti pri Shakespearu izjema.

SHAKESPEAROVA ŽIVLJENSKA POT JE BILA DOKAJ PESTRA

O Shakespearovi mladosti vemo malo. Njegov oče John Shakespeare, ugleden trgovec je namenil vse posle Williamu, vendar pa se je mladenič zaradi svoje nemirne narave kmalu podal v London. Poročil se je zelo mlad, komaj pri 18. letih, s skoraj devet let starejšo Ano Hathaway, ki pa je kasneje živel z družino v Stratfordu.

Nekateri trdijo, da je šel Shakespeare v London zaradi nekih avanturističnih prijetljajev, drugi pa so spet mnenja, da je šel po slavo, dejstvo pa je, da jo je dosegel, da se je tam takoj posvetil odru, bil najprej igralec v nekaterih znanih gledaliških hišah in se naposled po-

svetil pisanju odrskih tekstov z vso dušo in telesom. kar je bil pravzaprav njegov poglavitni cilj.

Zakaj so njegova odrska dela tako čislana še danes? Predvsem zaradi njegovih junakov, ki jih je tako izvrstno okarakteriziral, jim dal tak pristen in neposreden značaj, da ga malokje srečujemo v svetovni literaturi. Ni treba posebej poudarjati, da se je tudi Shakespeare zgledoval po antični kulturi in po predhodnih novelistih, zlasti italijanskih. Veliko tega zasledimo v njegovih delih: Macbet, Kralj Lear, Kar hočete, Kakor vam drago, Mnogo hrupa za nič, Timon Atenec in še mnoga druga, da ne bomo naštevali. Dogajanje vse, teh zgodb postavi na domača tla, v sodobni čas in s polno mero jezikovne in idejne čistosti kmalu doseže velik ugled na odru.

Seveda pa je tudi Shakespeare življenjska vihra postavila v nemilost, ko so vtaknili v ječo grofa Southampton, ki mu je bil izredno naklonjen, še več, bil je njegov prijatelj, mecen in zaščitnik. Usoda pa ni doletela samo njegovega prijatelja, marveč še mnoge druge, ki so bili žrtve dvorskih spletk. Tudi Shakespeare sam je tesno ušel smrti, kajti dan pred dvorsko zaroto so naročili uprizaritev njegove zgodovinske igre Richard II., da bi z njo povečali pri ljudstvu razpoloženje za upor. Seveda je dvor precej dobro vedel proti komu je naperjena ost.

Z-Sha
kra svet
podbo, i
čuti nez
stalzanj
zlonov
žena je
vse del
trajaja
ljeto, u
strem,
neščah
nje se s
de se i
ana p
zasanj
staj v
sva za
mačeva
kata vse
ščalca.
Toti l
jan pa
koko o
niti tr
Zaska
prazuj
brkosti
gstad i
še kako
otaca
vita ka
ljeto
dosti
osobaj
jedn
ke ear
svaga
ljeto
znajo
no veli
Zunč
zaveto
njepri
Prsten
se če i
ko 700

Udeleženci konference v Laški in pobudniki pove-zave KPS smo se dobro za-vedali, da gre za ilegalno akcijo, ki ima lahko za po-sledico razpustitev jugoslo-vanske strokovne zveze, de-lavskih organizacij krščan-skih socialistov. Zavestno smo pričakovali zaostritev odno-sov z režimsko politiko in je bilo zato celotno rav-nanje v skladu s principi ile-galnega dela.

Od članov vodstva KPS so s krščanskimi socialisti v ti-stem času najtesneje sodelo-vali Boris Kidrič, Miha Ma-rinke, Boris Zihel in Franc Lesk. Tako je že pred vojno prišlo do skupnih ak-cij: pri volitvah obratnih za-upnikov, v bojih za sklepa-nje kolektivnih pogodb med delojalci in delavci, v ak-cijah za boljše življenjske razmere zaposlenih ipd. So-delovanje je prišlo do izra-za tudi v protirežimskih akcijah: proti draginji, nizkim plačam, proti vladni politiki, ki se je vse bolj nagibala k fašistični osovini.

Sodelovanje krščanskih so-cialistov s komunisti se po-tem, ko ne začenja od usta-novitve OF, temveč smo se spopadali o skupnih akcijah pred vojno. Na usta-novitvi sestanku OF je kr-ščanske socialiste zastopal Tom Fajfar.

Bil sem navzoč na prvem zasedanju vrhovnega plenu-ma osvobodilne fronte slo-venskega naroda, ki je bilo 15. junija 1941 v stanovanju Mira Jeršiča v Dermotovi ulici v Ljubljani. Plenuma so se udeležili zastopniki komu-nistične partije, krščanskih socialistov, Sokola in kultur-nih delavcev. Od krščanskih socialistov smo bili na ple-numu Tone Fajfar, Miro Jer-šič in poleg mene še franči-škan, pater France Ačko, ki še živi na Viču. Ačko je bil star krščanski socialist, ki je vsa vojna leta sodeloval z osvobodilno fronto. Na zase-danje plenuma sem ga pri-peljal na pobudo Borisa Ki-driča. Pater Ačko naj bi za-stopal tiste duhovnike, ki bi bili pripravljeni sodelovati z OF.

V vodstvu OF smo se do-govorili, da je treba čimprej organizirati odbore OF na terenu in vključiti v osvobo-dilni boj vse, ki so se pri-pravljene boriti proti okupa-torju.

Dopisujte v Železarja

NAPOSLED STRATFORD UPON AVON

Pa je vseno dobro nekaj vedeti o Shakespearu, kajti ko se sprehajaš po Stratfordu te domala na vsakem ko-raku spremlja slaven poet.

Tam je njegov spomenik s starodavno uro in tam nav-sezadnje še vedno spokojno stoji Shakespearov rojstni dom s pečatom srednjega ve-ka in z nedotakljivo notra-njo opremo: kaminom, mizo in stoli, zibelko, rokopisom v vitrinah, skratka to je mu-zej — zapuščina, ki jo je vredno hraniti. Prav zato ni nič čudno, če se kateri izmed mladih navdušencev vsede na rob pločnika nasproti Shakespearove rojstne hiše in jo z občudovanjem zavze-to skicira.

Kaj naj porečemo o pokra-jini bližnjega Stratforda in o Stratfordu samem? Govoriti superlativno bi bil čisti nes-misel. Nesmisel zato, ker je treba to pokrajino doživeti, če pa imate še lepo vreme povrhu, se vam srce smeje samo od sebe. Reka Avon je izredno čista, po njej se vo-zijo beli labodi, Cloptonski most pa je pravi raj za sno-vanje idej, tam so ljudje v resnici prijazni in ustrežljivi z neomajnim smislom za hu-mor in nedvomno ponosni, da je po Shakespearovi za-slugi mestece postalo znano po vsem svetu.

Dovolite, da si še za hip sposodim par besed znanega angleškega pesnika M. Dray-tona, ki o srcu te angleške pokrajine meni takole: »Za-prepaščujoče je nerazumlji-vo.«

No, prav! Bo pa storil tako, kakor hoče gospod, se Žef ne protivi, čeprav ve, da jih bo potem na-mesto gospoda sam slišal od gospe, ko se bo vrnila. Tudi zaradi dela, ki ga ima s Kunom, ne godrnja. Niti pri sebi ne, saj je Kuno njegov prijatelj, ki bo odslej (vsaj tako upa Žef) dobival zopet ne preveč obrane ostanke z gospodarjeve mize. Ti pa bodo naposled pomagali tudi njemu samemu lažje pre-našati to večno lakoto, ki ga bo še mučila do četr-tika, ko bo prejel svojo prvo vajeniško plačo.

Potem ko Žef okoplje in do suhega obriše Kuna, ga odpelje v stanovanjske prostore. Gospod je prav gotovo v svoji delovni sobi. Zato odpelje Kuna tja, vendar obstane pred vrati, skozi katera je sli-šati gospodove besede.

»Mar ni sam? Le kdo je prišel tako zgodaj?« se vprašuje Žef. Nikogar ni slišal, da bi zvonil.

»Ti že pokažem, psica! Zapomnila se me boš! Zapomnila za vse čase...«

Tako kriči v sobi gospod.

»Pa ne da bi se vrnila gospa?« pomisli Žef.

»Boš že videla! Drugo pripeljem! Ze zdavnaj bi jo moral.«

Nato je slišati, kakor da bi nekdo vrget ob tla steklo.

»Ona je, ona. Tudi ondan, ko sta se prepirala, je razbijala,« je Žef uverjen, da se je gospa vrnila. Zato se ropotu, ki je nastal, ko se je razbilo steklo, ne čudi in prav tako ne Kunu, ki je zalajal.

Torej se je gospa zamerila tudi Kunu?

Žef ve, da psi nagonsko uganejo, kdo jih ima rad in kdo jih sovraži.

»Eh, zdaj bo huda ura,« pomisli in pogleda Kuna. Gospa bo ožugala gospoda in gospod je najbrž že

Tudi take gugalnice, na kateri stoji gospa in se oprijema vrvi samo z eno roko, drugo pa drži, kakor da bi komu mahala v pozdrav, Žef še ni videl. Že večkrat je ugibal, gledal sliko in ozadje slike, ki je bilo polno raznobarnih luči in izbočeno kakor del obočenega stropa v kaki cerkvi.

»Le kam je šla?« misli Žef na gospo, ki je ni več v sobi in ki ni mogla oditi nikamor, saj tu ni no-benih drugih vrat kakor ta na hodnik, med katerim stoji sedaj gospod.

»Vse na smetišče!« poudarja in kaže s kratko roko na razmetane papirje in fotografije na tleh.

»Tudi album?« se čudi Žef.

»Ne, album ne!« se gospod sam skloni k drago-cenemu albumu in ga pobere. »Vse drugo pa, da ne najdem več tu!«

»Kakor ukazujete, gospod,« pravi Žef. »Sliko bom obesil na steno. K sreči se je razbilo samo steklo.« Toda gospod se razburi.

»Ne, tudi to packarijo na smetišče!«

Žef bi rad ugovarjal. Slika je vendar tako lepa in najbrž tudi dragocena, saj je naslikana »na roko«, kakor pravi umetniškim slikam že izza otroških dni. Take slike je videl že pri profesorju Jelinciču v Go-rici, poznal pa je tudi nekatere slikarje, ki so bili v tigrovski organizaciji in ki jim je nosil pošto.

To so ljudje z zlatimi rokami, mu je o slikarjih govorila mama, ki je tako rada gledala slike.

Ali pa je govorila:

To so ljudje z božjim darom, — se Žef spominja maminih besed, ko ji je povedal, da je bil z Andre-jem in Jankom pri nekem slikarju in ga videl slikati.

»To je umetnina,« bi zato tudi sam rad rekel gospodu.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

pozabil, da je namenil Kunu novo bivališče v go-spejini lepotilni sobici.

»Najbolje, da se vrneva v klet in počakava, kaj bo.«

Žef noče biti žrtev gospejinega zmerjanja, potem pa še gospodovega, ki bo potegnil z gospo, čim ga bo zagledal.

»Pojdiva,« pravi Kuno.

Kuno pa laja.

»Nikar, Kuno,« bi ga Žef rad pomiril.

Toda Kuno ga ne uboga in se vzpenja, da bi s šapo pritisnil na kljuko, a se vrata nenadoma odpro sama od sebe, na vratih pa se pojavi debeli gospod.

Žef se umakne za korak, ker se boji, da ga bo gospod opsoval in ga obdolžil, da je prisluškoval.

Gospod pa je proti Žefovemu pričakovanju videti miren, kakor da se ni pravkar prepiral in kakor da ni gospa razmetavala po sobi in pravkar vrgla ob tla neko sliko, kakor opazi Žef v razbitinah na tleh in po drugem neredu.

V sobi je moral biti pravi vihar in najbrž je trajal že od gospejinega prihoda.

Po tleh so razmetani papirji, pisma na finem raz-nobarnem papirju, fotografije, dragocen, morda s samim zlatom okovan gospodov album, ki si ga je Žef komaj upal dotakniti s krpo, kadar je brisal prah s hrbtov gospodovih knjig...

Žef strmi v nered v gospodovi delovni sobi, kjer je bilo še pred dobro uro vse na svojem mestu in kjer je vladal red, kakršnega je zahteval gospod in za kakršnega je skrbel vselej tudi sam.

»No, kaj zijaš?« se oglasi zdaj gospod, toda brez vreščavosti v piskajočem glasu, kar spravi Žefa v še večjo osuplost. »Tele stvari boš pometel in odnesel v smeti!« ukazuje.

Žef pa šele sedaj opazi, da v sobi ni nikogar.

Ni gospe. Samo njena slika, naslikana z lepimi barvami je tu. Slika, ki se je Žefu zdela izredno lepa, čeprav ohole gospe ni maral in čeprav ni ni-koli razumel, zakaj se je pustila gospa slikati skoro gola, oblečena samo v živopisni moderc in v prav tako živobarvne hlačke.

Gospod pa mu ne pusti do besede, marveč mu ukazuje, naj takoj stopi po kočijaža Matijo, ker se bosta s Kunom odpeljala na deželo.

»Pospravil boš potem in prav tako očistil vso hišo. Če ne bo parket kot zrcalo in če najdem na preprogah le prah, si boš lahko polskal streho drugod, pa tudi na tovarno boš lahko pozabil, ker bom poskrbel, da te bodo postavili na cesto... Torej, da bo vsa hiša kakor v škatljici, ko se vrnem zvečer. Razumel?«

»Razumel,« pritrdi Žef in se zopet zave, kako je prav vsa njegova usoda v rokah tegale debelulja in da se mu zato ne more na noben način postavljati po robu, četudi bi hotel.

»No, zdaj pa po Matijo!«

In Žef že hiti, kakor mu je ukazal gospod.

Matija pa godrnja. Rad bi šel k maši.

»Če ne greš k maši, je to smrtni greh. Taka je božja zapoved,« mrmra zase. »In božja zapoved je tudi, da je treba boga bolj ubogati kakor gospo-darja! Toda tebi, gospod bog, je lahko na nebesnih višavah,« vzdihne. »Gospodar nebes in zemlje si! Ni-kogar ni nad teboj! A kako naj odreče pokorščino tvoj hlapec, ki mora služiti tebi in posvetnemu gos-podarju, ki ga mora ubogati še bolj, ker mu daje streho. Zato naj bo še moj greh njegov greh... No, kaj zijaš, salamenski pob? Pojdi in reci gospo-darju, da bom takoj nared, mulec sakramenski!«

Toda gospodar se še ne namrava odpraviti. Prej bi se še rad okopal.

»Včeraj je bila sobota, pa se nisem,« pravi.

In Žef mora zakuriti kopalnico.

»Le kakšna muha ga je zopet pičila?« je Žefu nov ukaz odveč, vendar molči in kakor vselej pohlevno izpolnjuje gospodarjeve ukaze.

Ko je kopalnica zakurjena in kotel vroč, da se opečeš, če se ga dotakneš s prstom, pokliče gospoda.

»Voda je vroča, gospod.«

»Pa je dovolj?«

»Kakor navadno, gospod!«

»Potem jo natočil!«

»Bom, gospod!«

Shakespear se je ta-kratsvet spremenil v novo podobo, v svoji okolici je ob-čutil nezvestobo, svet je po-stal zanj prepoln nagnusnih zločinov in iz tega razpolo-ženje je nastalo njegovo naj-večje delo — Hamlet. To je tragedija o zamišljenem kra-ljivcu, ki se maščuje nad strmim, vendar po mnogih nes-čah in goljufijah nazad-nje je sam omahne. V tem delu se pokaže vsa Shakespe-arova poirtost, saj je zanj zastopnik vera v človeka, za-stopnik vsak trud poboljšati svet, zastopnik vsak poizkus maščevati se nad zločinci, kaj vse se obrne zoper ma-ščevalec.

Poti koncu svojega ustvar-janja pa se Shakespeare je ne-koliko omeči in v svojih zad-njih treh delih: Cymbelin, Zinka pravljica in Vihar prikazuje kako pride za brikostjo sreča, dobro zma-ga nad zlom, skratka močnej-še kakor človek je čas, ki ob-čeka in spreminja človeka, višji kakor temna narava v ljudih je luč razuma in mo-derne, to človeka ohranja in osvešča.

Predno zaključimo s Sha-kespearom, ki ni samo genij svojega časa in Anglije, ve-ljiko pomeniti, da gre vse pri-znaje za prevajalsko večči-no velikemu pesniku Otonu Župančiču, ki se je z veliko zavestnostjo lotil prevajanja njegovih del v slovenščino. Pri tem nesebičnem podvigu se je posluževal z nič manj kot 7000 izrazi.

dipl. inž. Miroslav Nikelić

Iz zgodovine žičarstva 4

RADIKALNE NOVOSTI V 20. STOLETJU

Kakšne radikalne novosti je prineslo 20. stoletje? Elektrifikacija pogona žičarn, elektrifikacija žarilnih peči z ustrezno avtomatizacijo žarilnega procesa, vlečne votlice iz »trde kovine« (sintranih Wolfram-karbidov), ki so s svojo neprimerno večjo vzdržnostjo v odnosu na vlečne plošče omogočile večje hitrosti vlečenja, racionalno prilagoditev večstopenskega vlečenja tudi pri žici srednjih in debelejših dimenzij, ter s tem razvoj sedanjih, modernih vlečnih strojev.

Pri ocenjevanju produktivnosti žičarjev v prejšnjih časih moramo imeti pred očmi, da je bil žičar istočasno tudi orodjar, ki je stalno moral popravljati in urejati vlečne plošče za vsakokratno dimenzijo in toleranco žice, kar je zahtevalo veliko znanja, veščine in časa.

Z uvedbo vlečnih votlic po prvi svetovni vojni, sta njihovo vzdrževanje in priprava postali naloga in dejavnost posebne skupine orodjarjev. Žičar je odslej imel za nalogo

samo vlečenje. Ob povečani teži kolobarjev, je njegova produktivnost ogromno porasla.

Žičarstvo že zdavnaj ni več vase zaprta obrt. Znanstvene raziskave rešujejo probleme tudi na področju vlečenja žice in vplivajo na oblikovanje tehnološkega procesa. Vendar ima žičarstvo še vedno značaj večšine, kjer individualno znanje, izkušnje in sposobnost vsakega posameznega proizvajalca, odločilno vpliva na uspeh proizvodnje, tako v kvalitetskem kot kvantitetnem pogledu.

ŽIČARSTVO NA GORENJSKEM

Vpričo dvatisočletne zavi-danja vredne in svetovno znane tradicije železarstva na Gorenjskem, v deželi Kranjski, se umestno vsiljuje vprašanje: Kaj pa žičarstvo? Ustrezne materialne osnove ni manjkalo. Ze v davnih časih so tukaj znali izdelovati čudovito plastično oziroma kovno železo in jeklo. Pogledmo le ohranjene kolekcije kovanih žebeljev in žbic vsch mogočih vrst in oblik! Po tem sodeč je bil na razpolago brezhiben material za vlečenje. Toda žal, večstoletne

tradicije žičarstva ni. Vemo, da je v 17. stoletju v bohinjskem kotu cvetelo, toda ni podatkov, kdaj in kako je nastalo ter kdaj in zakaj je izumrlo.

Valvasor v svojem znanem delu »Die Ehre des Herzogthums Krain« iz leta 1689, v prvem zvezku, knjiga II, stran 128, omenja, da se pol-druugo miljo nad Bohinjsko Bistrico nahaja žičarna ali žični vlek za izdelavo različne železne žice v veliki količini. Na strani 395, pri opisanju železarskih obratov lastnika Locatellija v bohinjskem kotu navaja, da je pri vlečenju žice zaposleno veliko žičarjev, ki vlečejo žico od najbolj debele do »najbolj subtilne«, celo takšno, ki je prikladna za instrumente, citre in harfe!

Kot zanimivost opisuje nevaren način vlečenja: žičar sedi privezan na gugalnici, vodno kolo ga premika sem in tja, on pa mora vsakokrat ob pravem času s kleščami zagrabiti žico.

Torej mehaniziranih vlečnih klopov niso imeli in način vlečenja ustreza preje omenjenemu prikazu od V. Biringuccia iz leta 1540. Če je verjeti, da so vlekli tudi »najbolj subtilno« t. j. fino žico, celo za glasbila, bi končno vlečenje le-te morali vršiti ročno na bobinah. O tem Valvasor žal nič ne poroča. Po vsem sodeč, so bili ti žičarski obrati na Pozabljenem ob Bistrici.

Na strani 128 omenja Valvasor tudi livarno za razne izdelke blizu Bohinjske Bistrice, ob Savi navzdol. Bila je v vasi Nomenj! To so potrdile raziskave in izkopani

ne, ki jih je izvajal tehnični muzej železarne Jesenice leta 1972 v Nomenju ob potoku Plavčevka. Zanimivo je, da so na prostoru livarne, ki po oceni sodi v prvo polovico 17. stoletja, našli kose žice raznega premera, verjetno uporabljene pri izdelavi kalupov. Konček v koleno zakrivljene žice sem osebno izmeril. V premeru je imela 3,5 mm in popolnoma krožen prerez brez ovalnosti. Niso torej bili slabi žičarji!

Ta žičarska dejavnost pa je ugasnila in tradicija ni ostala. Dobro bi bilo, da bi raziskovalci železarstva v okviru slovenske kulturne zgodovine, tudi žičarstvu posvetili vso pozornost.

Leta 1890 je na Jesenicah začelo obdobje sodobne žičarske industrije v Sloveniji in Jugoslaviji. Znano je, da je leta 1869 Kranjska industrijska družba pokupila in pod svojim imenom združila vse železarske obrate na Jesenicah, Javorniku in v Bohinj. Leta 1890, mejnik v razvoju večstoletnega železarstva na Gorenjskem, je bilo leto pomembne modernizacije. KID je opravila za tedanje čase zelo hitro in uspešno obsežna investicijska dela: v začetku leta je zago-rela prva Martin-Siemensova peč, ki je imela šarže po okrog 10 ton; maja meseca je bila montirana valjarna žice in v juniju je pričela obratovati žičarna. V okviru žičarne je bila zgrajena tudi žeb-ljarna, ki je začela obratovati že koncem leta 1889 z vložkom oziroma žico iz Bistrice v Rožu na Koroškem. Kmalu je žičarna dobila še oddelek za hladno valjanje trakov.

Tako so zaživel predelovalni obrati kot prvi v tedanji Jugoslaviji!

Pogonski sistem za valjar-no žice in predelovalne obrate je bil zgrajen leta 1889 na osnovi vodne energije Save Dolinke. Rake dolge okrog 800 metrov so dovajale vodo na tri velike vertikalne vodne turbine: prva za direktni pogon proge za valjanje ingotov v gredice, druga za direktni pogon proge za valjanje žice in tretja za pogon transmisijeskega sistema predelovalnih obratov. Bila je tipa Girard s padcem 24,5 m in 130/min., imela je 77 KM. Turbine, ki so bile za tedanje čase vrhunski dosežek kar se moči, konstrukcije in izkoristka tiče, je v letu 1889 konstruirala, dobavila in spravila v obratovanje tvrdka Ganz et comp. Budimpešta. Na osnovi uspeha na Jesenicah, je Ganz dobil naročilo za izgradnjo turbin za centralo na slapovih Niagare v ZDA.

Valjana žica je bila v začetku tako iz SM taljenega mehkega jekla, kakor tudi iz varjenega železa iz peči za »frišanje«, ki so že obratovale na Jesenicah. Kolobarji ali roči žice iz SM gredic so bili težki okrog 25 kg, kolobarji iz »frišanega« železa pa do 15 kg. Baje se je vlečna žica iz »frišanega« materiala odlikovala z lepo srebrnoblčo barvo.

Žičarna je bila bogato opremljena z raznimi vleki, večinoma v obliki dolgih miz z vrsto vlečnih bobnov ustreznega premera za vlečenje debele, srednje, tanke in fine žice, v premeru od 10 do 0,10 milimetrov.

Sodelavcem — dopisnikom ŽELEZARJA

IX.

Med novičarskimi zvrstmi, o katerih je doslej tekla beseda (vst, poročila, intervju), moramo omeniti še NOVINARSKO KONFERENCO, IZJAVO, OSMRTNICO in NOVIČARSKO ZGODBO.

NOVINARSKA KONFERENCA pomeni v bistvu intervju, v katerem več dopisnikov — novinarjev intervjuja eno ali več oseb. Pomembno za novinarsko konferenco je, da se skupina novinarjev sooči s pomembnim virom informacij (predstavnik družbenopolitične skupnosti, politični funkcionar, vodja delovne organizacije, avtor kulturne dobrine ali druga pomembna in uspešna osebnost), ki jih želi v obliki intervjuja dobiti več novinarjev hkrati po isti skupini problemov. Poznamo redne ali občasne novinarske konference, ali konference po potrebi, ki se vršijo na željo novinarjev ali različnih predstavnikov, ki na ta način želijo sporočiti javnosti novico.

Vprašanja novinarjev morajo biti jasna, kratka, ne pa, da sami razlagajo in hočejo le potrditev za svoja stališča. V uvodu poročanja iz novinarske konference navede novinar bistvo razgovora oziroma najvažnejše iz odgovorov intervjujancev, zatem pa razgovor predstavj bralcem po kronološkem redu. Pri tem se lahko poslužuje oblike vprašanje — odgovor, ali deloma direktni govor, deloma pa indirektni ali deloma v povzetkih.

IZJAVA, kot novičarsko zvrst uporabljamo za izjave pomembnih ljudi, predstavnikov oblasti in organizacij ob pomembnejših dogodkih, problemih, obletnicah, ob napačnih informacijah, ob kritiki, različnih obiskih in podobno. Izjave lahko v celoti, ali deloma posredujemo bralcem v množičnih občilih.

V okvir novičarskih zvrsti uvrščamo tudi OSMRTNICO, s katero podamo biografsko podobo umrlega — podatki umrlega, njegova dejavnost, zaposlitev, družbena in organizacijska aktivnost oz. funkcije, odlikovanja, posebne zasluge in podobno. Prispevek mora biti pisan preprosto, z velikim spoštovanjem in pieteto. Čimveč podatkov črpamo iz personalnih map, različnih zapisov o njem in iz pripovedovanj znancev, manj pa pri najbližjih svojcih umrlega.

Vse doslej obravnavane novičarske zvrsti uporabljamo za sporočanje ljudem informacij, ki so ljudem potrebne, če hočejo biti informirani o tem, kaj se dogaja doma in v svetu. NOVIČARSKA ZGODBA pa bralcem ni najbolj potrebna, vendar pa je zanje vendarle zanimiva, informativna pa tudi zabavna, ker jih podrobno seznaja, kako ljudje živijo, delajo. Je lahko povsem novinarska, lahko pa se bolj ali manj približuje literaturi. V novičarsko zgodbo lahko novinar vplete značilne, toda manj važne dogodke iz življenja in dela ljudi, poslužuje se lahko opisnih informacij, dogodek mora čimbolj originalno rekonstruirati.

Novičarska zgodba mora sloneti na resničnih podatkih, mora pa vzbuditi bralcu čustveno razgibanost, simpatijo ali antipatijo, odobravanje ali obsodbo, sočutje, veselje.

ČLANEK, KOMENTAR IN UVODNIK

Med člankarske zvrsti uvrščamo ČLANEK, KOMENTAR in UVODNIK, ki imajo v časnikih izredno pomembno družbeno vlogo, posebno obliko in tudi določeno mesto. Pisanje teh zvrsti zahteva

mного novinarskega znanja in poglobljenosti. Novinarju mora biti tematika, ki jo obravnava popolnoma jasna, prav tako tudi stališče do dogodka in pojava, jasno mu mora biti kaj hoče povedati, poanta, zaključek, kakor tudi »rdeča nita«, ki se vleče skozi prispevek. Pogoj člankarskih zvrsti pa je jasnost in razumljivost. Običajno je dolžina teh zvrsti določena s konceptom časnika (določena stran, dolžina, črke).

ČLANEK je člankarska zvrst, ki ga oblikujemo na osnovi argumentov in na njih zgrajenih zaključkih. Govorimo o teoretičnem članku, s katerim teoretična pojasnjujemo aktualne dogodke, družbene pojave in medsebojno odvisnost in podobno. Iz tega pridobljena spoznanja članek ustvarjalno, teoretično posploši.

Kadar članek vsebuje raziskavo ali analizo važnejših dogodkov, analizo novih metod ter oblik življenja in dela z namenom, da popularizira pozitivne izkušnje, kritično osvetli napake in iz tega izvaja zaključke, govorimo o analitičnem članku.

Pregledni članek prikazuje na primer položaj na nekem področju (npr. sodelovanje mladih v samoupravljanju, izvoz, zaposlovanje žensk in podobno).

Kadar polemiziramo s posameznimi stališči oziroma ob kakem problemu nakažemo in argumentiramo razloge za ali proti takemu stališču, govorimo o polemičnem članku.

Z običajnim člankom poskušamo argumentirano razložiti določen problem in pojav, (zaposlovanje v tujini ob pomanjkanju kadra doma, nujnost gradnje nekega objekta in drugo).

(Prihodnjič o komentarju in uvodniku ter nekaj o novinarsko-literarnih zvrsteh.)

JESENIŠKE NOVICE

Največ časa na torkovi seji (5. junija) komiteja občinske konference ZK Jesenice so posvetili programu ideološkega izobraževanja komunistov, kakršnega je pripravila ustrezna komisija. Okvirni program zajema vsa področja, za izobraževanje članov v osnovnih organizacijah in oddelkih ZK, za člane konference pa so narejeni že podrobni programi. Komite se je strinjal s programi in s tem, da je treba do jeseni pripraviti podrobne programe še za ostala področja, kot je izobraževanje po aktivih, izobraževanje novospreglatih članov ZK in mladih na sploh. Domenili so se, da naj bi članstvo osnovnih organizacij čimprej seznanili z govori Staneta Dolanca in Milana Kučana. Da bi študij potekal kar najbolje in organizirano, naj bi v saki organizaciji zadolžili po enega komunisto, ki naj bi se predvidoma udeležil tudi razgovora s članom sekretariata republiške konference ZK Vladom Janežičem. Člani komiteja so tudi sicer precej govorili o izobraževanju in drugih problemih. Menili so, da Disko bar na Plavžu negativno vpliva na oblikovanje osebnosti mladih, zato bodo od skupščine občine in podjetja Gorenjka zahtevali, da v omenjenem lokalu zagotovijo red in ustrezno obliko razvedrila.

Na včerajšnji seji komiteja so govorili še o programu dejavnosti na področju zbiranja gradiva delavskega gibanja. Menili so, da je potrebno pospešiti zbiranje gradiva, čeprav prostori za enkrat še niso zagotovljeni. Za pomoč strokovnim sodelavcem so imenovali posebno komisijo. Kot je znano so Jesenice določene za središče zbiranja gradiva delavskega gibanja na Gorenjskem.

Večkrat je mogoče slišati pripombe tudi na račun aktivnosti osnovnih organizacij ZK v naši občini. Eden od vzrokov je v slabi organiziranosti in pa prevelikem številu članov. Zato so že pred časom organizirali v krajevni skupnosti Sava štiri osnovne organizacije ZK, podobno reorganizacijo pa so naredili tudi na področju Plavža. Aktivnost organizacije je bila vsekozi problematična, saj je težko združevati okoli 300 komunistov, pa tudi prostora za sestajanje nimajo. Zato so v okviru volivnih enot ustanovili sedem osnovnih organizacij, ki združujejo od najmanj 20 do največ 50 članov. Po vsega dobrem mesecu že lahko ugotavljamo večjo aktivnost, saj so v vseh sedmih novoustanovljenih organizacijah imeli že sestanke, izvolili pa so tudi vodstva. Poleg tega pa so izvolili tudi 11 članski krajevni svet, ki ga vodi Stane Križnar, sestavlja pa ga tudi vseh sedem sekretarjev osnovnih organizacij. Svet ZK krajevske skupnosti Plavž ima podobno kot na

terenu Sava nalogo povezovati delo osnovnih organizacij na Plavžu.

Na ponedeljkovi seji sveta so ugotovili da je reorganizacija potrdila pričakovanja in da so vse organizacije razen ene že imele sestanke, izvolili pa so tudi svoja vodstva. V osnovnih organizacijah ZK s številom članstva do 50 bodo tudi lažje ugotavljali aktivnost članov ZK.

Te dni so vsem krajevnim skupnostim v občini razposlali posebne vprašalnike o splošnem ljudskem odporu. Krajevske skupnosti jih bodo skupaj s krajevnimi odbori za splošni ljudski odpor prinesle v vsako družino, z željo da bi jih izpolnili. Vprašalniki so sestavljeni iz dveh delov. Prvi del ima namen občane popeljati v razmišljanje, kako bi ukrepali v primeru kakršnekoli nesreče, pa naj bo to na-

Novo motorna brizgalna na Blejski Dobravi

Gasilsko društvo na Blejski Dobravi bo v nedeljo, 17. junija ob 14. uri izročilo svojemu namenu novo motorno brizgalno ROSENBAUER. Pokroviteljstvo je prevzela krajevska skupnost Blejska Dobrava. Po opravljeni slovesnosti bo vrtna veselica z bogatim srečelovom. Za prijetno razpoloženje bo skrbel kvintet Belih narcis.

Nova motorna brizgalna, ki jo bodo v nedeljo izročili svojemu namenu je za gasilsko društvo na Blejski Dobravi velika in pomembna pridobitev. Gasilci bodo v primeru požara pripravljeni in še bolj učinkoviti, s tem pa bodo prispevali še večji delež pri varovanju našega skupnega imetja pred materialno škodo, ki jo povzroči požar.

Delavci podjetja Kovinar Jesenice in železniškega gradbenega podjetja Ljubljana grade med Mostami in Ajdno novo cesto, ki bo šla čez železnico preko novega nadvoza. Z delom so začeli v začetku aprila, most in priključki pa bodo predvidoma nared do konca junija. Po dograditvi ceste in nadvoza bosta odpadla dva nevarna križišča ceste z železnico v istem nivoju. Nova cesta se k nadvozu odcepi zahodno od Most, na severovzhodni strani pa se razdeli v cesto v Završnico in v cesto, ki vodi k hišam na Ajdni. Dela financirata skupščina občine Jesenice in železnica, vsaka z enim milijonom dinarjev

ravna katastrofa, ali pa sovražna agresija na našo deželo. Na drugi del pa naj bi v vsaki družini odgovorili na nekaj vprašanj, s čemer bi dobili dovolj natančno sliko o tem, kaj občani vedo in menijo o prizadevanjih na področju splošnega ljudskega odpora.

Tudi vprašalnik naj bi pomenil našo boljšo pripravljenost, saj na vsako spremembo situacije lažje reagiramo, če smo nanjo pripravljeni. V mirnem obdobju moramo vedeti, kaj moramo storiti v primeru nevarnosti. Izpolnimo kot da bo večno mir, a pripravljamo se, kot da bo jutri vojna. Vprašalnike bodo predstavniki krajevnih skupnosti v vsako družino tudi prišli iskat.

Športno društvo Jesenice se je na pobudo košarkarskega kluba, odločilo organizirati, vsako nedeljo od 7. do 12. ure avto-sejem rabljenih avtomobilov, kamionov, kmetijskih strojev in koles. Prvi tak sejem je bil to nedeljo dopoldne na prostoru pred jeseniško športno dvorano, kjer se je zbralo veliko več avtomobilov, kot so organizatorji pričakovali. Ob teh pa se je sprehajalo veliko obiskovalcev, med njimi tudi precej interesentov. Tako so bile kaj kmalu sklenjene štiri kupčije in so avtomobili zamenjali svoje prejšnje lastnike. Zvedeli smo, da so bile resne še tri ponudbe, ker pa so kupci odšli na preizkusne vožnje ne vemo, če so kupčije tudi sklenili. Po pričakovanjih je bilo največ avtomobilov s tablicami kranjske registracije, vendar je bilo še nekaj avtomobilov iz Ljubljane in Štajerske. Po prvem dnevu sejma rabljenih avtomobilov na Jesenicah lahko brez zadržkov ugotovimo, da je takšna možnost izmenjave jeklenih konjičkov tudi na Gorenjskem dobila vso podporo. D. D.

Novice iz radovljiske občine

V sredo, 13. 6. je bila 54. seja obeh zborov občinske skupščine. Odborniki so poslušali poročilo o problematiki šolstva ter sprejeli odloka o potrditvi zaključnega računa občinskega proračuna in zaključnega računa prispevkov in davkov za 1972. leto. Sprejeli so tudi odlok o registraciji plovnih objektov in o varnostnih ukrepih na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter dopolnili urbanistični načrt za Zatrnik in sklep o ustanovitvi krajevske skupnosti Zasip.

Na včerajšnji seji izvršnega odbora občinske konference SZDL so se dogovorili o pripravah za javno razpravo o osnutku zvezne ustave in o novi organiziranosti SZDL. Pozitivno so ocenili dejavnost krajevnih konferenc SZDL v Gorjah, Radovljici in Podnartu, kjer so imeli javne tribune, kot najuspešnejšo obliko uveljavljanja interesov občanov pri pomembnih krajevnih vprašanjih.

Pri občinskem sindikalnem svetu sta v tem tednu zasedali komisija za samoupravljanje, ki je obravnavala uresničevanje ustavnih dopolnil in uveljavljanje delavske kontrole ter komisija za kulturo, šport in rekreacijo, ki je sprejela letošnji program akcije TRIM.

Predsedniki in sekretarji vseh mladinskih aktivov v občini so se na posvetu 13. junija dogovorili o izvedbi množičnega pohoda mladine po poteh Cankarjevega bataljona v počastitev dneva borca. V pohodu bodo sodelovali člani mladinskih aktivov, taborniki in pripadniki JLA.

Včeraj je radovljisko društvo upokojencev organiziralo izlet k zamejskim Slovincem v Beneško Slovenijo. Izleta se je udeležilo 40 upokojencev. Ker je bilo še enkrat večje število prijavljenih, nameravajo za ostale interesente ponovno pravi enaki izlet prihodnji četrtek, 21. junija.

V nedeljo, 10. 6. je konjeniški klub Triglav z Bleda odkril na rojstni hiši na Poljšici v Gorjah, spominsko ploščo svojemu nekdanjemu članu, opernemu pevcu, lani nesrečno premrlemu Francu Langusu. Istega dne so odkrili spominsko ploščo tudi na Pokljuki na kraju, kjer se je Langus ponesrečil.

V prvih desetih dneh akcije zbiranja sredstev za spominski dom v Kumrovcu so v radovljiski občini zbrali od 1034 občanov 25.620,50 din. Največ denarja so doslej zbrali na Bledu. Akcija traja do 25. junija.

Delovni kolektiv Plamena iz Kroke je ob rojstnem dnevu predsednika Tita poslal slavljenicu pismo, s katerim ga obvešča, da je 504 delavcev tega podjetja opravilo 35.000 ur stabilizacijskega dela v vrednosti 900.000 din in s tem izpolnilo lansko obljubo. Tovariš Tito se je pisмено zahvalil in obljubil, da bo brž, ko mu bo čas dopuščal obiskal Plamen.

Turistično društvo in Delavska univerza Radovljica priredita v četrtek, 21. 6. že drugo predavanje za vzgojo občanov, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo v Radovljici. Janko Bidovec bo predaval o odnosih do domačih in tujih gostov. Podobna predavanja delavska univerza organizira tudi v Begunjah.

Likovna skupina pri ZKPO Radovljica je v okviru republiške revije likovnih skupin Slovenije, pripravila od 14. do 21. 6. 1973 razstavo v Delavskem domu v Trbovljah. Z olji, akvareli in grafikami se bo trboveljski publik predstavlila 11 najuspešnejših amaterjev.

Navzlic deževnemu vremenu v začetku tega meseca so predsezonski gostje zasedli domala vse hotelske zmogljivosti na Bledu in Bohinju. V nedeljo, ko je prvič posijalo sonce, je bilo na Bledu pravo mravljišče turistov. Cenijo, da je bilo nad 10.000 obiskovalcev. Campi se počasi polnijo na Šobcu in na Bledu. Prevladujejo turisti iz Nizozemske, ZR Nemčije in Anglije.

Do 28. maja je delavec Anton Plut iz Plamena opravil brezplačno za stabilizacijo kar 204 ure, oz. 124 nad normo.

Po številu nočitvev domačih in tujih gostov je lani Bled s 460.544 nočitvami na tretjem mestu v Sloveniji. Pred njim sta le Portorož in Ljubljana, Bohinj pa je na petem mestu s 236.703 nočitvami pred Piranom in Kranjsko goro.

Gostinski šolski center Bled je za šolsko leto 1973/74 razpisal v prve razrede za kuharski poklic in strežbo po 60 prostih učnih mest. Rok prijav je 1. julij 1973.

Na XVI. mednarodnem ribiškem tekmovanju na Bledu se je prejšnjo nedeljo zbralo rekordno število ribičev iz Slovenije in tujine. 156 ribičev iz 23 ribiških družin in gostov iz Avstrije, Madžarske, Nemčije in Holandije je moralo priznati primat Andreja Šnajderja iz Celja, ki je ulovil kar 71 rib.

Uspel zbor slovenskih pionirjev na Osankarici

Ze več let zapored, pred nastopom šolskih počitnic, organizira s sodelovanjem občinskih zvez republiška zveza prijateljev mladine veliko pionirsko zborovanje, ki je posvečeno raznim zgodovinskim dogodkom iz NOB. Tudi letos se je prek 4000 slovenskih pionirjev in predstavnikov pionirjev iz drugih republik ter zamejstva zbralo v soboto, dne 9. junija, na Osankarici, da počastijo spomin na tragedijo, ki se je tu odigrala pred 30 leti, ko je padel legendarni Pohorski bataljon.

Spominska svečanost je bila najprej pred spomenikom »Pri treh žeblih«, ki je bil ta dan ves posut s šopki in venčki iz spomladanskega cvetja. V izbranem sporedu je bil tudi recital z naslovom »Življenje sleherni je trden člen«, ki so ga izvajali pionirji osnovne šole Slovenska Bistrica. Recital je obujal spomine na življenje v partizanskem taboru, ki ga je 8. januarja 1943 uničil okupator. Vojaki in pionirji so simbolično ponazorili poslednjo bitko Pohorskega bataljona, vmes pa se je oglašal lovski rog, odmevale detonacije in strelji tako, da je bila ob spremljavi posebnih zvočnih efektov ponazoritev zelo živa in je pretresla vsakogar. Po enominutnem molku so vojaki izstrelili častno salvo, predstavniki brigad slovenskih pionirjev pa so položili k spomeniku skupni venec.

Zatem je sledil enourni pohod do kraja »Kot«, kjer je udeležence sprejela godba milice iz Maribora. Nato je pionirje najprej pozdravil predsednik skupščine občine Slovenska Bistrica, slavnostni govor pa je imel predsednik SZDL Slovenije Mitja Ribičič. Pionirji so skupaj zapeli »Veselo pionirsko« in podali raport letošnje kurirčeve pošte tov. Francu Leskovskemu. Pionirji pa niso pozabili na edino v tem kraju še danes živečo partizansko mater in ji ob tej priliki poklonili televizijski sprejemnik, kot skromno darilo za vso dobroto, ki jo je med vojno izkazovala našim partizanom.

Nato so fanfare naznanile prihod štafete — nosilcev ognja od spomenika »Pri treh žeblih« do žare, kjer so potem zanetili taborne ognje. Ta trenutek je bil zelo svečan. Zbranih je bilo 12 brigad slovenskih pionirjev — zagorelo je 12 tabornih ognjev. Ob ognjih so pionirji nadaljevali s programom, borci pa so jim pripovedovali dogodke iz NOB.

Vsi udeleženci so dobili tudi partizansko kosilo, ki so ga pripravili pripadniki JLA.

Ob 16. uri so brigade pionirjev krenile proti velikemu parkirišču, kjer jih je čakalo okrog 100 avtobusov. Dolga kolona okrašenih avtobusov se je v gosjem redu zvrstila in nadaljevala pot v dolino. Promet je bil enosmeren in pod stalnim nadzorstvom prometne milice. Domačini in turisti so z začudenjem opazovali približno 4 km dolgo kolono, nad katero je nehalno krožil helikopter. Vsi udeleženci in avtobusi so imeli posebne znake — simbol partizanskega kurirja, ki je ta dan v prometu na slovenskih cestah umel prečnost.

Tudi občinska zveza prijateljev mladine Jesenice je omogočila najprizadevnejšim pionirjem, da se skupno s svojimi mentorji udeležijo tega slavlja. Že zjutraj ob 5. uri je odpeljal z Jesenic poseben avtobus, pionirje pa sta spremljala Franc Pesjak in

Lojze Tišov. Skupina naših pionirjev je pripadala Tomiščevi brigadi, ki je imela zborna mesto pred osnovno šolo v Poljčanah. Zaradi naporenega potovanja smo izbrali samo pionirje, ki so izpolnili 12. leto. Pred odhodom so pionirji lahko dobili brošuro z naslovom »Partizansko Pohorje«, ki opisuje borbe Pohorskega bataljona in sploh kroniko NOB na Štajerskem.

Prav gotovo je bila veličastna prireditev tega dne za vse posebno doživetje.

Iv. Torkar

Začetek jeseniškega avtosejma

Zgodnje nedeljsko jutro. Kazalec na uri se bliža sedmi. Po cesti, ki pelje k jeseniškemu športnemu parku je še vse tiho. Zavese na oknih okoliških hiš so povsod še zagrnjene. Toda ta mir je trajal le kratek čas. Na cesti postaja vse bolj živahno. Skupina ljudi potiska stari fiat 1100, ki je odpovedal tik pred ciljem. Dežurni reditelj med smehom trga prvo vstopnico, začelo se je, prvi avto na komaj odprtem jeseniškem sejmu rabljenih avtomobilov, je sicer nevozen, toda začetek je dober.

Takoj za starim fiatom pa se je sejmski prostor že pričel polniti. Ko so okrog devetih pričeli prihajati tudi kupci, je bilo na sejmskem prostoru kar 46 avtomobilov. Izбира je bila odlična. Bilo je avtomobilov za vsak žep in okus. Od starega že omenjenega fiata 1100, fičkov, fiatov 850 šport, popularnih hroščev, princev, austinov in drugih znamk avtomobilov različnih letnikov in različnih cen.

Precej je bilo poglajanj in ob koncu sejma so trije avtomobili zamenjali lastnika. Sklenjenih pa je bilo tudi nekaj ustnih dogovorov o ponovnem ogledu avtomobilov v teku tega tedna.

Jeseniški košarkarski klub, ki v okviru športnega društva Jesenice organizira ta sejem, je s pomočjo podjetja Sportmetala pripravil dovolj prostora tako, da glede tega ne bo problemov. Vstopnina za avtomobiliste, ki nameravajo svoj avto prodati je 20 din za osebnega vozila, 50 din za tovornjake, 20 din pa je cena vstopnice za traktorje in kmetijsko mehanizacijo, medtem, ko je cena za motorna kolesa do 50 cm³ 5 din, vstopnina za močnejše motorje pa 10 din.

Po pregledu cenika in seveda po ogledu sejma sem za kratek razgovor zaprosil predsednika KK Jesenice Toneta Jeršina, ki je na vprašanje zakaj sejem organizira športna organizacija dejal: »Finančni položaj jeseniškega športa je slab. Dotacije so precej manjše, zato se mora vsak športni kolektiv največkrat

pomagati sam. No in tako smo košarkarji prišli na idejo, da si pomagamo z organizacijo takšnega sejma. S pomočjo občinske skupščine, ki nam je izdala potrebna dovoljenja in s pomočjo podjetja Sportmetala, nam je sejem uspelo pripraviti. Glede potrebnosti takega sejma na Jesenicah pa se je danes lahko prepričal vsak obiskovalec katerih ni bilo malo. Tudi izbira vozil je bila dovolj velika.«

Če na koncu poskušamo oceniti prvi avto sejem na Jesenicah, je ta ocena zelo ugodna. Cene so zmerne, organizacija dobra, izbira in obisk precejšen ali na kratko: prvi jeseniški avto sejem je uspel. Upajmo, da bo tudi v prihodnjih nedeljah od 7. do 12. ure na prostoru za športnim parkom tako živahno in da bo izbira iz nedelje v nedeljo večja.

B. r.

Novi gradbeni materiali

SGP Sava Jesenice je v svojih obratih pričelo proizvajati nekatere nove gradbene materiale, ki bodo omogočili cenejšo in hitrejšo gradnjo.

Med te nove gradbene materiale sodi opeka (20 x 30 x 40 cm), s katero se lahko nadomestijo klasični betonski kletni in garažni zidovi. V svojih obratih proizvajajo tudi kombinirane montažne stropne nosilce in polnil. Pri teh stropih odpade opaževanje, razen tega pa se bistveno skrajša rok gradnje. Tretji artikel, ki ga SGP Sava izdeluje v svojih obratih, so velike montažne stropne plošče za stanovanje in delno industrijsko gradnjo. Proizvajajo pa tudi betonske robnike.

Vse informacije v zvezi s temi materiali lahko interese dobijo na SGP Sava, v centralnem skladišču na Plavškem travniku oziroma na telefon 81-860 ali 81-667.

Žirovničani na slovesnosti v Sodražici

V soboto, 9. junija, dopoldne, so v Globeli pri Sodražici odkrili spominsko ploščo nekdanjemu žirovniškemu učitelju VIKTORJU MOKORELU-Zmagu in njegovega soborcu, domačinu JOŽETU PERUSKU. Iz Žirovnice se je slovesnosti udeležilo okrog sto učencev osnovne šole, upokojevcem in članov združenja borcev NOV. Mladinski pevski zbor osnovne šole Žirovnice je pod vodstvom ravnatelja Marjana Jemca sodeloval tudi v programu.

Predsednik krajevnega orga-

nizacije združenja borcev NOV Žirovnica Anton Mežnarc, je v govoru na slovesnosti obudil spomin na priljubljenega učitelja, ki je bil in ostal vzor pravega ljudskega vzgojitelja. Venec krajne organizacije združenja borcev NOV Žirovnica pa je položil Tine Dolar-Čiro.

Slovesnosti so se udeležili tudi sorodniki padlih borcev, med njimi tudi učiteljica Marija Mokorel, Viktorjeva žena in njun sin Tomo. Žirovniški upokojevcem so po slovesnosti odšli na izlet proti Kočevju.

Tokrat smo bili v Crikvenici

Nekateri menijo, da smo upokojevcem kandidati za na Dobravo. Jaz se s tem ne strinjam. Izleti, ki jih zadnje čase organizira društvo upokojevcem na Jesenicah, nam vlivajo novih moči, s katerimi pozabljamo na vse hudo in na vse kar nas tare. Šele sedaj vidimo, da je lahko tudi jesen življenja lepa.

Izlet, ki je bil 5. in 6. junija v Crikvenico, je bil doživetje, ki ga dolgo ne bomo

pozabili. Hvaležni smo potnemu vodji, osebjem počitniškega doma v Crikvenici, točakj doma društva upokojevcem na Jesenicah in vsem udeležencem za nepozaben izlet.

Takih izletov si še želimo, saj se kot prenovljeni vračamo domov in ugotavljamo, da je v nas še življenje in da je tudi jesen življenja lepa.

V imenu izletnic iz sobe 6
Tončka Škerjanc

Bogata likovno razstavna aktivnost

Sinoči, 14. junija so v okviru republiške revije likovnih skupin Slovenije, v Zagorju odprli kolektivno slikarsko razstavo likovnih stvaritev članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Zaradi množice razstav v tem letu, se na kolektivni razstavi v Zagorju predstavljajo le tretjina aktivnih članov in sicer: Janez AMBROŽIČ, Franc DOLINSEK, Janjo KOROŠEC, Pavel LUŽNIK, Janez MILKOVIČ, Pavel SMOLEJ in Tone TOMAZIN.

Strokovni izbor slik sta opravila umetnostna zgodovinarja Maruša Avguštin in Andrej Pavlovec ter pedagog Milan Merkar.

V okviru republiške revije pa na samostojni razstavi predstavljata svoje slike tudi člana likovne skupine DOLIK Danica dr. BEM in Janjo KOROŠEC.

V soboto, 16. junija, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, odprli razstavo slik slikarja samorastnika VINKA HLEBŠA iz Tržiča

Kot slikar samorastnik, se aktivno ukvarja s slikarstvom od leta 1967. Svoje slikarsko znanje je izpopolnjeval na tečaju pri akademskem slikarju Milanu Batisti. Doslej je razstavljal na skupinskih razstavah v Cerkljah, Zalogu, Borovljah (Koroška) in v Zagorju. Samostojno pa je razstavljal v Predvoru in Radovljici. Slika v oljni

tehniki, najljubši motivi pa so mu tihožitja in krajine.

Slikar VINKO HLEBŠ je bil rojen leta 1943 v Tržiču, kjer tudi stanuje in ustvarja, zaposlen pa je kot zdravstveni delavec v Zdravstveni šoli v Kranju.

Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure do vključno 27. junija.

Zaključni koncert glasbene šole

Glasbena šola na Jesenicah je priredila ob zaključku letošnjega leta s svojimi gojenci zaključni koncert. Med občinstvom, ki je v soboto zvečer napolnilo dvorano gle-

dališča Tone Čufar, je bila večina staršev mladih glasbenikov. Na odru se je zvrstilo okoli 50 gojencev violine, harmonike, kitare, flavte in citra, največ pa je bilo gojencev klavirja.

Izjemen in enkraten film

Ameriški film BOTER, v glavni vlogi z Marlonom Brandom, je pri razvajanju ameriški filmski publiki proglasen kot največji fenomen, ki je ustvaril producentom največji dohodek, kakršnega doslej še ni ustvaril noben film. Z enakim uspehom je bil film sprejet tudi v Evropi. Kritiki so si zelo enotni v mnenju, da je film BOTER najboljši gangsterski film zgodovini filma in da ga zlepa ne bo nihče presegel.

Komaj eno leto po ameriški premieri, je film v teh dneh na sporedu v naših kinematografih.

„Romeo in Julija“ za zaključek gledališke sezone

Letošnja gledališka sezona, ki je ob gostovanjih poklicnih gledališč izvenela, čeprav nemara po repertoarju in izvedbi ne zmerom uspešno, po pestrosti in zanimivosti pa prav gotovo zadovoljivo, gre h koncu. Svojo piko na i bo dobila še z zadnjo premiero našega amaterskega gledališča z uprizoritvijo tragedije W. Shakespearja ROMEO IN JULIJA.

Jeseniško amatersko gledališče je slovito delo angleškega klasika uprizorilo že pred skoraj 24. leti, jeseni leta 1949. V režiji Jožeta Tomažiča se je v zahtevni tragediji z velikim uspehom predstavila vrsta takrat mladih igralcev in igralk, ki so pozneje postali in od katerih so nekateri še danes igralski stebri jeseniškega amaterskega gledališča. Skoraj četrto stoletja je minilo od takrat in na deskah jeseniškega gledališča se že počasi, toda zanesljivo uveljavlja nova mlada generacija. Prav njej je tudi uprizoritev namenjena, saj delo nudi vrsto igralskih priložnosti, ne samo naslovnima, temveč tudi drugim mladim junakom odrske zgošbe. Ob mladih pa seveda ne manjka tudi vlog za starejše igralce, tako da ROMEO IN JULIJA predstavlja redko dramsko delo, pri katerem se izpričuje, ne samo odrska, temveč tudi življenjska odvisnost in povezanost mladih in starih, skratka nujnost sožitja med ljudmi, nujnost človeškega razumevanja in sodelovanja ne glede na starost, spol in stan.

Tragedija ROMEO IN JULIJA je po romantičnem gledališkem izročilu iz prejšnjega stoletja veljala za tragedijo sovraštva in ljubezni, še zlasti pa za tragedijo mlade, neuresničene ljubezni. Tako romantično pojmovanje je razkrivalo in podčrtovalo predvsem posledice sovraštva in ljubezni ob zgodbi nesrečnih ljubimcev iz Verone, zato se je tudi zatekalo k sentimentalnim in že kar solzavim gledališkim rešitvam. Režiserja zdajšnje uprizoritve tragedije ROMEO IN JULIJA Bojana Čebulja pa so predvsem zanimali vzroki, ki pogojujejo zgodbo o Romeu in Juliji. Ti vzroki pa sploh niso v obeh junakih, ki sta normalna, mlada, neučakana in zagnana, kot so mladi bili, so in bodo povsod pod soncem. Vzroki so izven njiju, v okolju, v družbi, v predsodkih v družini in še kje, in vsem tem vzrokom bi lahko dali skupni imenovalec — nasilje. Nasilje pa je tisti pojav tudi naše sodobne družbe in človeštva sploh, ki vsak hip sproti dokazuje, kako strma in težka je pot do resnične človečnosti, do stvarno človeških in svobodnih odnosov med ljudmi. Ob takem pojmovanju drame zgodba o Romeu in Juliji postane naenkrat neverjetno sodobna, aktualna in sporočilna. Tragedija ROMEO IN JULIJA nenedoma ni več solzava tragedija neuresničene ljubezni, temveč osveščujoča tragedija človeko-

ve nemoči nad tistim delom samega sebe, ki ga tira v tako ali drugačno nasilje nad sočlovekom. In Romeo in Julija nista več samo žalostni žrtvi nesrečnih okoliščin, temveč še v smrti živ protest proti nasilju in krivicam, ki onemogočajo človeško in svobodno uresničevanje še celo in tudi tako dragocenega in nepogrešljivega človeškega čustva kot je ljubezen.

Koliko bo uspelo režiserju odrsko uveljaviti tako pojmovanje tragedije ROMEO IN JULIJA pa bomo videli seveda ob uprizoritvi. Premiera je napovedana za 17. junij,

ponovitve pa 19., 20. in 24. junija. Naslovni vlogi sta zaupani mladima igralcema. Romea igra Matjaž Modic, ki ga že poznamo po vrsti uspešnih igralskih stvaritvah, Julijo pa mlada Irena Sodja. Pri predstavi sodeluje do malega ves igralski kolektiv starejših in mladih igralcev in igralk, pomnožen z vrsto statistov.

Uprizoritev zahtevne, toda vedno zanimive in aktualne tragedije velikega Shakespearea ROMEO IN JULIJA bo na jeseniškem odru prav gotovo lep gledališki dogodek in dostojen zaključek letošnje gledališke sezone. —nj

Četrti festival pionirskih in mladinskih folklornih skupin Slovenije

Pred štirimi leti se je množica festivalov pri nas pridružila še festivalu pionirskih folklornih skupin Slovenije. Letos so se pionirske folklorne skupine v Velenju že četrto predstavile v narodnih nošah iz vseh področij Slovenije. Plesali so stare ljudske plesne in peli stare pesmi. Tudi stari običaji so zaživeli. Opazovalec, ki se razume na to področje stare ljudske kulture bi lahko mirno potrdil, da je glede na množičnost in kvaliteto na zelo solidni ravni.

Letos je bil za velenjski festival prvič izveden izbor skupin glede na organiziranost noše in plesa iz področja, ki ga predstavlja. S tem naj bi bil namen festivala navidez tudi dosežen. Če pa si človek od blizu ogleda to veliko manifestacijo narodnih noš in ljudskih plesov, pa zgubi občutek, da je to res.

Letos je bilo v Velenju 20 pionirskih in pet mladinskih folklornih skupin s skoraj 500 nastopajočimi. Vse skupine so imele za skoraj osem ur programa brez odmorov. Čeprav je bil program deljen na dva dela, se je pri deževni plohi prvi dan zataknilo. 25. maja je bilo na programu 19 skupin. Lep in dober namen organizatorja je bil sam sebi namen. Le majhna peščica ljudi je bila sposobna vztrajati do konca, čeprav na prelepem kraju. Skupine so morale krašiti program. Nazadnje pa smo dobili občutek, da je festival zaradi festivala, ne pa za to, da se ljudem nekega določenega kraja, ki prevzame s to organizacijo ogromno dela, predstavi folklorna dejavnost naše mladine.

Planinska slikarska razstava

Udeleženci lanske letošnje planinske slikarske kolonije, ki jih v sodelovanju z jeseniškim DOLIKOM organizira PD Jesenice, bodo svoje najboljše stvaritve iz omenjenih kolonij izobesili v avli občinske skupščine Jesenice. Razstava sodi v okvir

Danes menda še ni znano, kdo bo naslednje leto gostitelj tega festivala, na vsak način, pa bi se iz teh izkušenj morali nekaj naučiti, saj se iz leta v leto stopnjujejo. Ne bi smeli zanemariti občutkov, ki jih imajo pri tem izvajalci. Uspeh prireditve ima svojo vrednost, če je tak nastop otroku v veselje in spontano doživetje, ne pa v breme in prevelik napor.

Naša pionirska folklorna skupina iz Javornika, ki deluje v okviru DPD Svoboda, je bila na festivalu že četrto. Lani in letos se je skupini pridružil že pastir z majarico. Upamo in želimo, da se nam bo v naslednjem letu pridružila še mladinska skupina iz jeseniške Svobode, ki naj bi bila zgleden naslednik daleč naokrog znanega ansambla, ki je dolga leta zelo kvalitetno predstavljal pesmi in ples jugoslovanskih narodov. Potem pa se bo moralo kdaj v bližnji prihodnosti zgoditi, da bomo tudi pri nas na Jesenicah gostitelji takega festivala. Posebno še zato, ker imamo vse pogoje in dovolj organizacijskih sposobnosti. Denarne pomoči pa najbrže tudi ne bi tako lahko kdo odrekal, saj skupaj držimo, kadar je treba.

»Usm k tale cajtn rad pratlajo pa berejo an lep pozdrou od mne pastirja Janca, pa od moje majarce Mince, pa od našh fantičou pa dkličou, k toko znajo plesat kokr so u star cajth. Pa še od našga strica Franceta k meh stegje, da gre kar na plesane pa na uriskane. Pa enkrat pozdraulen usi ukp, pa rad imete, kar je starga, da vam bo ta nova reč kej h nuc pršva.«

osrednje prireditve ob 80-letnici slovenskega planinstva in 70-letnici organiziranega planinstva v jeseniški občini, ki jih organizira PD Jesenice.

Razstavo bodo odprli v četrtek, dne 21. junija ob 17 uri.

Knjižna zbirka Prešernove družbe v sleherni delavsko družino

Ob izredno nizki ceni knjig Prešernove družbe, saj velja šest broširanih knjig 50 dinarjev, v platno vezanih pa 80 dinarjev in ob skrbnem vsebinskem izboru, ki razvija v bralcu tiste vrednote, ki pospešujejo njegov duhovni razvoj in mu odpirajo široka obzorja, skoraj ni mogoče verjeti, da te knjige niso prodirle v sleherni delavsko družino. Najbrž je vzrokov za to več, najmanj pa cena, saj je resnično dostopna sleherni delavski družini.

Med osnovne vzroke najbrž sodi dejstvo, da knjig Prešernove družbe katerih založbo je ustanovila pred dvajsetimi leti Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije z namenom, da med delovnimi ljudmi razvija zavest po dobrem branju in da posreduje napredno družbeno misel, nismo znali približati delovnim ljudem. Predvsem tu mislim na tiste dejavnike, ki bi v svojih prizadevanjih za nadaljni razvoj neposrednega samoupravljanja, torej aktivne prisotnosti slehernega pri odločanju o zadevah in sredstvih družbene reprodukcije, morali bolj intenzivno razmišljati tudi o duhovnem razvoju delavcev, kjer zavzema branje posebno mesto. V vse nas bo moralo prodreti spoznanje, da nas vsaka prebrana dobra knjiga naredi duhovno bogatejšega, to je, tudi samoupravljalno sposobnejšega. Z branjem pa delavec ne bo le potrošnik knjige, temveč bo postopno postal tudi oblikovalec založniške politike. To pa je cilj samoupravnega socializma in zato je naloga posredovati duhovne vrednote delovnemu človeku vseh za razvoj socializma odgovornih dejavnikov.

S konkretnim jezikom povedano, bo o tem vprašanju morala bolj zavzeto in intenzivno razmišljati sleherni organizacija SZDL, sindikata, ZM, ZK, kakor tudi samoupravni organi. Konkretno za našo železarno bi bilo prav, da o tem spregovorijo predvsem v sindikatu in Zvezi mladine in poiščejo pot, kako z zbirko knjig Prešernove družbe prodreti do slehernega delavca. Najbrž pri naših delavcih ne gre za odpor do branja in do dobre knjige, temveč bolj zato, da so mu premalo približane možnosti, da bi lahko prišel do dobre knjige. Najbrž tudi ne bo problem pri pristojni službi doseči, da se naročena zbirka obročno obračunava pri izplačilu mesečnih osebnih dohodkov. Potrebno bi bilo le več pobude in ustrezne organizacije, pa bi bil odziv lahko neprimerno boljši. Pri tem pa ne bi smeli pozabiti, da so knjige Prešernove družbe zelo poceni zaradi podpore družbe, naklade in resnično nizkih poslovnih stroškov predvsem zato, da bi bile dostopne vsem delovnim ljudem.

To področje odpira predvsem sindikalni organizaciji, sindikalnim odborom in pristojnim referentom področje dela, ki je bilo doslej dovolj zapostavljeno in ki zahteva vsaj toliko pozornosti kot jo posvečamo telesni rekreaciji. Tudi branje knjig je aktivnost, kot je aktivnost kegljanje ali sankanje, oboje je namenjeno enemu samemu cilju — krepiti svobodne socialistične osebnosti.

Naročnikom knjige Zločin pri Lenartu

Naročnike na knjigo Jožeta Vidica ZLOČIN PRI LENARTU obveščamo, da knjigo lahko dvignejo na uredništvu Železarja (bivša Kovačeva hiša, nasproti glavne pisarne) vsak dan od 6. do 14. ure. Hkrati obveščamo še ostale sodelavce, da naročila za omenjeno knjigo sprejema uredništvo Železarja še do 1. julija.

Podpisani

zaposlen v obratu delovni enoti

..... delavska številka

Naročilnico oddajte najkasneje do 1. julija na UREDNIČEMER TUDI DOVOLJUJEM, DA SE MI Mesečni obroki po 20 din obračunavajo pri izplačilu mesečnega osebnega dohodka.

Datum

Podpis:

Naročilnico oddajte najkasneje do 1. julija na UREDNIŠTVO ŽELEZARJA, ZPSZ ŽELEZARNA JESENICE

Drugo srečanje z zamejskimi planinci na Ojsterniku

Številna naša obmejna planinska društva iz Sežane, Nove Gorice, Tolmina, Kobariča, Bovca, Dovjega in Mojstrane, Jesenic, Radovljice, Kranja in Trziča, že več let uspešno sodelujejo s slovenskimi planinskimi društvi v zamejstvu. Posebno razgibano je sodelovanje s slovenskimi planinskimi društvi v Trstu, Celovcu pa tudi z onimi v Švici in Nemški zvezni republiki.

Lansko leto so ljubitelji in obiskovalci našega planinskega sveta iz zamejstva toplo pozdravili pobudo jeseniškega planinskega društva, ki je pripravilo prvo tovariško srečanje naših planincev z zamejskimi na Golici. Ob prijetnem tovariškem srečanju prvo nedeljo v mesecu septembru, je navdušenje prekipelo v prijetnem razpoloženju z eno edino željo, da postanejo taka tovariška planinska srečanja vsakoletna, tradicionalna.

Naši in zamejski slovenski planinci navdušeno in uspešno propagirajo planinstvo brez meja, zato tudi radi množično hodijo po poti prijateljstva in tovarištva, ki povezuje gornike in najmarkantnejše vrhove v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji.

Da bi se to prijateljstvo in tovarištvo še bolj utrdilo letos vabi slovensko planinsko društvo iz Trsta vse naše obmejne in zamejske slovenske planince na tovariško srečanje na edinstveno razglednem vrhu Karnijskih Alp, Ojsterniku.

Drugo tovariško srečanje zamejskih slovenskih planincev in Italije in Avstrije (iz Trsta, Gorice in Celovca) z našimi gorniki bo 17. junija

nad Ukvami, Ovčjo vasjo in Žabnico na Ojsterniku.

Ojsternik je doma in v svetu poznan kot izrazito razgledni vrh v Karnijskih Alpah med Ziljsko in Kanalsko dolino z enkratnim pogledom na zahodne Julijske Alpe s Poljskim Špirom, Kaninom, Višem na čelu.

Drugo tovariško srečanje naših z zamejskimi planinci bo še bolj utrdilo in poglobilo prijateljstvo in tovarištvo z gorniki iz Trsta, Gorice in Celovca. Po skupinskem izletu na cvetoči in razgledni Ojsternik, bo v tržaški planinski postojanki Mangart v Žabnici tovariško srečanje z zabavnim in kulturnim programom.

ROKOMET

Te dni so se končale prvenstvene tekme v prvi gorenjski rokometni ligi. Jeseničani bi

se v zadnjem kolu morali srečati z ekipo Žabnice, vendar je to moštvo že prej izstopilo iz lige. Naši igralci so tako tekmo dobili brez igre z rezultatom 10:0. Jeseniški rokometarji so na lestvici še vedno na odličnem četrtem mestu.

Prejšnji teden so se pričele že tudi pokalne tekme. Naši so bili tudi tokrat prosti, saj nimajo ekipe B, s katero bi morali igrati. V četrtek, 14. junija, pa so odigrali že prvo prvenstveno tekmo, o kateri bomo poročali v naslednji številki Železjarja.

R. Z.

BALINANJE

Slovensko prvenstvo

V soboto in nedeljo, 9. in 10. junija je bilo v Lescah, Radovljici in na Jesenicah slovensko ekipno prvenstvo v balinanju. Sodelovalo je 24 ekip, med njimi tudi tri gorenjske: Lesce, Radovljica in Jesenice. Toda nobeni ni uspelo, da bi se uvrstila med prvih osem, katere imajo pravico sodelovati na državnem prvenstvu.

Ekipa Jesenic, za katero so igrali: Pavlič, Gučanac, Vudrič, Dornik in Krivec, tokrat ni uspela ponoviti lanskoletnega uspeha oziroma četrtega mesta iz Nove Gorice, temveč so zasedli skromno 15. mesto. Prvenstvo je bilo solidno organizirano, igre pa so bile na dokaj visoki kvalitetni ravni.

Omembe vredno je to, da so v soboto na predtekmovalju igrali do 11 točk, v nede-

ljo pa do 13. Tako je na primer v četrtfinalu mariborska Metalna, ki je bila na koncu uvrščena na peto mesto, vodila proti kasnejšemu prvaku ljubljanskemu Polju 11:0. V prepričanju, da je s tem rezultatom končan boj, so prekinili igro in poklicali sodnika, ki je odšel v Radovljico na posvet. Ko se je vrnil, so igro morali nadaljevati do 13 točk. V nadaljevanju je uspelo Ljubljancem v dramatičnem boju zmagati s 13:12. Po tej zmagi je bila mladi ljubljanski ekipi pot do prvega mesta še formalnost.

Končni vrstni red: Polje-Ljubljana, Invalid-Ljubljana, Svoboda-Ljubljana, Modri val-Koper, Metalna-Maribor, Zarja-Ljubljana, Erazem-Postojna, Angel Vesencjak-Maribor itd.

Četverboj in razglasitev rezultatov

Vse sodelavce obveščamo, da komisija za rekreacijo pri sindikalni organizaciji organizira v ponedeljek, dne 18. junija, ob 18. uri razglasitev rezultatov prvenstva Železarn v kegljanju na asfaltu na kegljišču Podmežakljo. Ob tej priliki bo organiziran tudi prijateljski četverboj v

borbenih partijah med ekipami strojnega vzdrževanja, PIV energije, strojnih delavnic in VEN, to je ekipami, ki so se na prvenstvu Železarn uvrstile do 4. mesta. To bo zelo zanimivo tekmovalje, zato vabimo sodelavce, da si ga ogledajo.

Obvestilo

Turistično društvo Zirovnica obvešča vse lastnike turističnih sob, da prijavijo sobe in število postelj, ki jih želijo oddajati to sezono. Prijave sprejema Zupan Mira, Zirovnica 101 ali jih oddajte v trafiki v Zirovnici, najkasneje do 22. junija. TD bo po tem roku napravilo ogled in cenik turističnih uslug.

Istočasno obveščamo, da bomo predvidoma odprli 1. julija TURIST BIRO za katerega sprejemamo v honorarno zaposlitev študenta ali študentko. Pogoji je pasivno znanje angleškega in nemškega jezika. Honorar po dogovoru.

TURISTIČNO DRUŠTVO
ZIROVNICA

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA SKUPŠČINA OBČINE JESENICE Oddelek za gospodarstvo

RAZPISUJE

na podlagi 11. člena Zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. list SRS, št. 42-218/66 in 20-131/71)

JAVNI NATECAJ

za oddajo stavbnih zemljišč na Hrušici v uporabo za gradnjo po odloku o sprejetju zazidalnega načrta Hrušica (Ur. vestnik Gorenjske, št. 4-23/72) za stanovanjske enote na zemljiščih s parcelnimi številkami:

SKUPINA B:	PARC. ŠT.	K. O.
stanovanjska enota št. 7	289/2	Hrušica
stanovanjska št. 3	289/6	Hrušica

Katastrska odmera zemljišč, navedenih stanovanjskih enot bo podana, ko bo dokončno zgrajena cesta in predvideni gradbeni objekti.

1.

ZAZIDALNI PODATKI:

Skupina b:

Objekta 3 in 7 — dvoipoletažne zidane stanovanjske hiše (klet, pritličje in izrabljeno podstrešje). Garaže so prostostoječe.

Streha — simetrična dvokapnica, smer slemena S—J, kritina siva, cementni strešniki, naklon 35°, višina slemena 7,50 m nad koto pritličja.

Objekta naj bosta zgrajena čim bolj enotno, vsaj v osnovnih zahtevah: smer slemena, višina slemena, naklon strešine, barva strešne kritine in fasade (bela) ipd. Na omenjenih zemljiščih se ne sme uvajati novih tipov zgradb.

2.

ROK ZA ZAČETEK IN DOKONČANJE GRADNJE:

Rok za začetek gradnje je 1 leto od podpisa po

godbe o oddaji stavbnega zemljišča, rok o dokončanju gradnje pa 5 let od podpisa te pogodbe.

3.

Stavbno zemljišče se odda v uporabo najugodnejšemu ponudniku.

4.

Začetni prispevek k stroškom za delno komunalno ureditev stavbnega zemljišča za vsako stanovanjsko enoto znaša 4.000,00 din.

Ponudbe z nižjim prispevkom se ne bodo upoštevale.

Odškodnina za pravico uporabe delno urejenega stavbnega zemljišča znaša 5,00 din za kvadratni meter.

5.

Uspeli udeleženci natečaja morajo v roku 8 dni po pravnomočnosti odločbe skleniti z občino Jesenice pogodbo za pridobljeno delno urejeno stavbno zemljišče. V kolikor v danem roku uspeli udeleženci natečaja ne sklene te pogodbe izgubi pravico za pridobitev delno urejenega stavbnega zemljišča.

6.

V prispevku iz točke 4 tega razpisa za delno komunalno ureditev stavbnega zemljišča so zajeti stroški za izdelavo geodetske podlage, izdelavo zazidalnega načrta, izdelavo delilnega elaborata in dokončne parcelacije, ter stroški za zgraditev cestnega omrežja v makadamski izvedbi.

7.

Rok za plačilo odškodnine za stavbno zemljišče in ponudni prispevek za delno komunalno ureditev stavbnega zemljišča iz 4. točke tega razpisa je 8 dni po sklenitvi pogodbe.

8.

Višina varščine, ki jo mora položiti vsak udeleženec natečaja obenem z vložitvijo ponudbe 500,000 din. Znesek se vplača v gotovini pri SDK Jesenice, na račun št. 5153-789-37. Prispevek za uporabo mest-

nega zemljišča (varščina) in odrezek oz. njegov overjen prepis priložiti ponudbi.

Ponudbe brez vplačane varščine se ne bodo upoštevale.

Ponudnikom, ki v natečaju ne bodo uspeli, se vplačana varščina vrne po uradni dolžnosti.

9.

Varščina zapade v naslednjih primerih:

a) če najugodnejši ponudnik ne začne z gradnjo stanovanjske stavbe v roku iz 2. točke tega razpisa,

b) če najugodnejši ponudnik odstopi od pridobljenega zemljišča.

10.

Ponudba se lahko glasi samo na eno stanovanjsko enoto.

V slučaju več enako ponujenih zneskov za eno stanovanjsko enoto, bo uspela tista ponudba, ki je bila prej vložena. Datum vložitve ponudbe se ugotavlja po prejemu ponudbe.

11.

Ponudba mora vsebovati: priimek in ime, ter bivališče ponudnika, številko stanovanjske enote, parcelno številko in absolutni znesek, ki ga ponudnik nudi k stroškom za delno komunalno ureditev stavbnega zemljišča. K ponudbi mora biti priloženo tudi potrdilo o vplačani varščini. Dane ponudbe ni mogoče spremeniti.

Nepopolne ponudbe in ponudbe, ki ne bodo vsebovale absolutnega zneska in stanovanjsko enoto, se bodo smatrale kot neveljavne.

12.

Ponudbe je vložiti pisмено na Občino Jesenice v zaprtih kuvertah z označbo v levem spodnjem kotu »Ponovni natečaj Hrušica«.

Rok za predložitev ponudb je 15 dni od dneva objave tega razpisa.

Skupščina občine Jesenice
Oddelek za gospodarstvo

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

15. do 20. junija amer. barv. film **BOTER**, v režiji Francis Ford, v glavni vlogi Marlon Brando, ob 17. in 20. uri

Vsled izredne dolžine filma so cene vstopnicam zvišane. Vstopnice lahko nabavite vsak dan od 16. do 19. ure pri blagajni kina Radio.

21. junija ital.-špan. barv. film **VOLK SIERRA BLANKE**, v režiji Leon Klimovsky, v gl. vlogi William Bogart, ob 17. uri.

21. junija amer. barv. film **LJUBEZENSKI STROJ**, v režiji Jack Haley, v gl. vlogi John Phillip, ob 19. uri

22. junija amer. barv. film **NED KELLY**, v režiji Tony Richardson, v gl. vlogi Mick Jagger, ob 17. in 19. uri

23. junija ital. barv. CS film **SKRIJ SE**, v režiji Sergio Leone, v gl. vlogi Rod Steiger, ob 17. in 19.15

Kino PLAVZ

16. in 17. junija ital.-špan. barvni film **VOLK SIERRA BLANKE**, ob 18. in 20. uri

18. in 19. junija amer. barv. film **LJUBEZENSKI STROJ**, ob 18. in 20. uri

20. junija angl. CS barvni film **ORLI NAD LONDONOM** ob 18. in 20. uri

21. in 23. junija amer. barv. film **BOTER** ob 17. in 20. uri

Kino DOVJE-MOJSTRANA

16. junija ital.-špan. CS barvni film **APOKALIPSO JOE**

17. junija amer. barv. film **V VRTINCU**

23. junija ital.-špan. barvni film **VOLK SIERRA BLANKE**

Kino KRANJSKA GORA

15. in 16. junija amer. barv. film **V VRTINCU**

17. junija ital.-špan. barvni film **VOLK SIERRA BLANKE**

21. junija angl. CS barvni film **ORLI NAD LONDONOM**

23. junija amer. barv. film **LJUBEZENSKI STROJ**

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

16. junija franc. barv. film **VESELI LOV NA DIAMANTE** ob 19. uri

17. junija ital.-špan. CS barvni film **APOKALIPSO JOE** ob 19. uri

23. junija angl. CS barvni film **ORLI NAD LONDONOM** ob 19. uri

Gledališče

NEDELJA, 17. 6. 1973, ob 20. uri William Shakespeare: **ROMEO IN JULIJA** — Tragedija v 17 slikah (v dveh delih) — Premiera — Režija in scena: Bojan Čebulj — **JUBILEJ** — 25 let gledališkega dela Milana Nikolavčiča

TOREK, 19. 6. 1973, ob 20. uri William Shakespeare: **ROMEO IN JULIJA** — Tragedija v 17 slikah

SREDA, 20. 6. 1973 ob 20. uri William Shakespeare: **ROMEO IN JULIJA** — Tragedija v 17 slikah

NEDELJA, 24. 6. 1973, ob 20. uri William Shakespeare: **ROMEO IN JULIJA** — Tragedija v 17 slikah

AVTO MOTO društvo Jesenice, Zirovnica in Radovljica organizirajo v juniju 1973

TECAJ INSTRUKTORJEV — (C) MOTORNIM VOZIL

Stroške šolanja krije AMD. Vabimo interese na razgovor o nadaljnjih informacijah.

AMD Jesenice

PROMETNO, HOTELSKO IN TURISTIČNO PODJETJE »VIATOR« LJUBLJANA TOZD JESENICE

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- kvalificiranega gostinskega delavca za vodenje gostišča v spodnji postaji žičnice na Španov vrh,
- več kvalificiranih natakarjev in kuharjev za nedoločen ali določen čas (letna sezona) v hotelu »Špič« v Gozdu Martuljku,
- več kvalificiranih avtomobilistov in avtokleparjev za delo v novem avtoservisnem obratu za osebna vozila,
- dva skladiščnika za delo v skladišču rezervnih delov in avtomateriala,
- pralca osebnih vozil v avtomatski pralnici,
- več pomožnih delavcev za delo v delavniških obratih.

Hkrati objavlja tudi prosta učna mesta za delavniške in gostinske poklice.

Kandidati za objavljena prosta delovna mesta in učna mesta, naj pošljejo svoje vloge v roku 10 dni po objavi na naslov VIATOR Jesenice, Titova št. 67. Nastop dela je možen takoj ali po dogovoru.

OBVESTILO POTROŠNIKOM

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJO, 17. JUNIJA

- samopostrežna Rožca na Plavžu
- samopostrežna Specerija market Union
- samopostrežna Zarja, Kašča 3, na Koroški Beli

ZAHVALA

Ob težki izgubi moža, očeta in brata

DRAGOTA HANZEKA

se iskreno zahvaljujem dr. Vidaliju in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za vso pomoč. Prav tako se zahvaljujem za moralno in materialno pomoč sosedom in še posebej družinam Agrež, Černšek in Jedžud, kakor tudi darovalcem vencev in cvetja, pevcem za žalostinke in sodelavcu iz transportnega oddelka za poslovnice besede ob odprtem grobu. Zahvaljujem se še vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo ter vsem, ki so sočustvovali z nami in ga spremili na zadnji poti.

Zaljujoči: žena Marija, sinova Zdravko in Drago, brat Jože, sestra Alojzija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše predrage žene, ljubeče mamice, tete, svakinje in sestrične

BOGOMILE PIRS roj. Medvešček

se iskreno zahvaljujem teti Antoniji Bertonec za vso pomoč. Iskreno zahvalo izrekam dr. Novaku za lajšanje bolečin, kakor tudi pokojnici sestrini, vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sodelavcem modelne mizarne, kolektivni pošte, pevskemu zboru ter sorodnikom in sosedom za denarno pomoč.

Najlepša hvala za cvetje, za prevoze z avtomobili in vsem, ki so karkoli pomagali in sočustvovali z nami.

Zaljujoči: mož Mirko, hčerka Tatjana, sestra Eri z družino, svakinja Angela, svak Martin z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše draga mame, stare mame, babice, prababice in sestre

KARLE ŽNIDAR

se zahvaljujem vsem, ki so ji v zadnjem času pomagali in lajšali trpljenje. Iskrena hvala prijateljem, sodelavcem in sosedom, posebno družinami Možina in Brkič, za dragoceno pomoč. Zahvaljujem se pevcem za ganljive žalostinke, vsem darovalcem cvetja, voznikom osebnih avtomobilov in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zaljujoči: hčerka Slavka, sin Tone z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični in nenadni izgubi mojega očeta

JANEZA PREVCA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem SV Plavž za podarjeni venec in udeležbo pri pogrebu.

Zaljujoči: sin Janez z družino

ZELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER IN ZELEZARNA JESENICE, JESENICE NA GORENJSKEM

Razpisujeta

sprejem učencev za šolsko leto 1973/74 v naslednje šole:

POKLICNA KOVINARSKA, METALURŠKA IN ELEKTRO ŠOLA

Vpisali bomo:

- 30 učencev za strojne mehanike (strojne ključavničarje),
- 10 učencev za ključavničarje-varilce,
- 5 učencev za orodne ključavničarje,
- 20 učencev za strugarje,
- 5 učencev za vodovodne instalaterje,
- 30 učencev za obratne elektrike.

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana osnovna šola,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let,
- preizkusa znanja za sprejem ni.

Šolanje traja tri leta.

Ugodnosti šolanja so:

- učenci prejemajo mesečno štipendijo, ki jo daje železarna Jesenice in je odvisna od letnika in učnega uspeha, giblje pa se od 160.— do 600.—,
- učenci z oddaljenih krajev lahko stanujejo v domu učencev,
- oskrbnino v domu učencev regresira železarna Jesenice,
- učenci so zdravstveno in nezgodno zavarovani,
- učenci prejmejo v času šolanja tri delovne obleke,
- učenci dobijo regres za malico.

SOLA ZA METALURŠKE DELAVCE

Vpisali bomo:

- 10 učencev za talilce pri plavžu, SM peči in elektro peči,
- 10 učencev za valjavce,
- 20 učencev za hladno valjavce,
- 10 učencev za žičarje.

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končanih najmanj šest razredov osnovne šole,
- izpolnjena obveznost osnovnega šolanja,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let.

Šolanje traja dve leti.

Ugodnosti šolanja so:

- učenci prejemajo mesečno štipendijo, ki jo daje železarna Jesenice in je odvisna od letnika in učnega uspeha, giblje pa se od 160.— do 580.—,
- učenci iz oddaljenih krajev lahko stanujejo v domu učencev,
- oskrbnino v domu učencev regresira železarna Jesenice,
- učenci so zdravstveno in nezgodno zavarovani,
- učenci dobijo regres za malico.

TEHNIŠKA METALURŠKA IN STROJNA ŠOLA

Vpisali bomo:

- 30 učencev v metalurški oddelku,
- 30 učencev v strojni oddelku.

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana osnovna šola,
- uspešno opravljen pismeni preizkus znanja iz slovenščine in matematike,
- odlični in prav dobri učenci so oproščeni preizkusa znanja,
- da je učenec telesno in duševno zdrav,
- starost največ 18 let.

Pismeni preizkus znanja iz slovenščine in matematike bo 29. junija ob 9. uri.

Šolanje traja štiri leta.

Ugodnosti šolanja so:

- 20 učencev metalurškega oddelka bo štipendirala železarna Jesenice,
- učenci iz oddaljenih krajev lahko stanujejo v domu učencev.

Prijava za sprejem:

Za sprejem v eno izmed navedenih šol izpolnite prijavo, kolokovano z 2.—, obr. 1,20, ki ga dobite v knjigarnah. V prijavi napišite poleg ostalih podatkov poklic, za katerega se želite šolati. K prijavi za sprejem priložite: — spričevalo o končani osnovni šoli, — rojstni list, — zdravniško potrdilo.

Prijave pošljite do 28. 6. 1973 na naslov: ZELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE, 64270 JESENICE. O sprejemu v šolo in o začetku pouka boste pisмено obveščeni.

UCENCI

Možnosti za šolanje so pri nas velike. Izbirate lahko med različnimi poklici, samo odločiti se morate. Zelo pomembno je tudi, da se boste po končanem šolanju lahko zaposlili, saj so Jesenice znano industrijsko središče. Lahko pa boste s šolanjem nadaljevali. Pričakujemo vašo prijavo.

Železarski izobraževalni center
Železarna Jesenice

K O Š A R K A

Jesenice : Hanau 27:40 (11:20) — ženske

V nedeljo, 11. junija so na Jesenicah gostovale košarkarice iz Hanaua iz ZRN.

Naše košarkarice, ki so se po izstopu iz SKL tokrat po krajšem premoru ponovno predstavile jeseniškim ljubiteljem košarke, so bile ves čas enakovredni nasprotnik gostjam, ki pa so bile fizično precej močnejše.

Skoda, da so naše slabo priče, sicer bi bil rezultat lahko še ugodnejši. Prav gotovo je za slab začetek kriva tudi trenaža, kajti upoštevati moramo, da je bila to za vsa dekleta prva mednarodna tekma, poleg tega pa je bila to prva tekma odkar so izstopile iz lige.

Gostje so prvi polčas dobile z rezultatom 11:20. V drugem delu so domača dekleta zaigrala zelo dobro. Prednost gostij so celo znižale, žal pa sta v nadaljevanju igre zaradi petih osebnih napak zapustile Paplerjeva in Zormanova, tako da do preobrata ni prišlo. Tekma se je končala z rezultatom 27:40 v korist gostij.

Jesenice : Radenska 77:83 (38:44)

Srečanje v katerem so naši košarkarji ponovno pričakovali prvi uspeh in dve točki v letošnjem republiškem prvenstvu, se je končal neuspešno. Povsem zaslužno so bili poraženi od ne tako kvalitetne ekipe, ki je igrala povprečno košarko, vendar je v svojih vrstah imela odličnega strelca Finka, ki je bil neresljiva uganika za domačine. Skoraj neverjetno je, kako so bili naši nemočni proti omejenemu igralcu, ki je pod jeseniškim košem delal kar je hotel, ter na koncu dosegel kar 36 točk. Vzrok za to, kot tudi za tak razplet dogodkov in nepričakovano zmago gostov, je slaba obramba domačinov, ki je dopuščala Radenčanom, da so v večini primerov brez težav prihajali pod njihov koš in dosegali zadetke. Neverjetno je, kako naši iz tekme v tekmo igrajo slabo v obrambi. S tako igro ne morejo pričakovati uspeha.

Prvi polčas je bil skoraj enakovreden, čeprav so gostje vodili večji del z nekaj točk razlike. Rahla premoč gostov je bila izražena tudi v rezultatu na koncu prvih 20 minut, ki so ga gostje zaključili v svojo korist z rezultatom 44:38. V nadaljevanju srečanja je prišlo do spremembe odnosa sil na igrišču. Naši so že od samega začetka zaigrali bolj resno, posebej v obrambi, kar je že po nekaj minutah rodilo sadove. Rezultat je bil izenačen na 50:50. V teh trenutkih so domačini imeli več od igre in je vse kazalo, da se kazalec na tehtnici vse bolj premika v domačo korist. Žal pa to ni trajalo dolgo. Po teh začetnih uspehih v drugem delu in zelo dobri igri so naši ponovno (verjetno zaradi utrujenosti) zaigrali v obrambi slabo. Dopuščali so gostom, da so brez večjih težav in truda dosegali koše ter tako spet obrnili rezultat v svojo korist. Nekaj minut pred koncem so gostje vodili le s tremi točkami in so naši imeli lepo priložnost, da s preudarno in pazljivo igro skušajo popraviti zamujeno. Toda nekaj nekontroliranih metov in netočnih podaj je povzročilo da do spremembe ni prišlo in so gostje zaslužno zmagali.

Jesenice : Hanau 71:77 (40:45)

V nedeljo dopoldan so naši košarkarji odigrali še prijateljsko tekmo proti nemški ekipi Hanau s katero imajo prijateljske stike že nekaj let. Tekma je bila zelo lepa in razburljiva, saj so se gostje predstavili kot zelo dobro moštvo, ki zna igrati moderno košarko. Res je tudi to, da so v svojih vrstah imeli tri igralce, ki igrajo v prvi nemški ligi in so nastopili kot gostje. Našim pa se je poznala utrujenost od sobotnega prvenstvenega srečanja.

Upajmo, da bo tako nizek poraz dal našim dekletom še več volje in póléta, da bodo še bolj marljivo trenirale. Na tekmi so pokazale, da so precej napredovale, vendar pa morajo do obeh večjih turnirjev, ki bosta jeseni, še marsikaj popraviti. Skoda, da sta iz upravičenih razlogov manjkali Purgarjeva in Uranova, kajti rezultat bi bil lahko še ugodnejši. Sicer pa rezultati v tej dobi treninga za naša dekleta niso važni, važno je, da dekleta igrajo in si nabirajo potrebno rutino. Razveseljivo je, da so dekleta ostala skupaj, da vse redno trenirajo in da končno tudi na Jesenicah delamo s pionirkami in mladinskimi ekipami.

Za Jesenice so v nedeljo nastopile: Papler, Pavliček, Možina, Zorman, Lihteneger, Reiner in Lešnjak.

Našim dekletom želimo, da bi nas morda že v jeseni razveselile s še ugodnejšimi rezultati. Za dober štart v mednarodni areni pa jim lahko le čestitamo.

tatu na koncu prvih 20 minut, ki so ga gostje zaključili v svojo korist z rezultatom 44:38. V nadaljevanju srečanja je prišlo do spremembe odnosa sil na igrišču. Naši so že od samega začetka zaigrali bolj resno, posebej v obrambi, kar je že po nekaj minutah rodilo sadove. Rezultat je bil izenačen na 50:50. V teh trenutkih so domačini imeli več od igre in je vse kazalo, da se kazalec na tehtnici vse bolj premika v domačo korist. Žal pa to ni trajalo dolgo. Po teh začetnih uspehih v drugem delu in zelo dobri igri so naši ponovno (verjetno zaradi utrujenosti) zaigrali v obrambi slabo. Dopuščali so gostom, da so brez večjih težav in truda dosegali koše ter tako spet obrnili rezultat v svojo korist. Nekaj minut pred koncem so gostje vodili le s tremi točkami in so naši imeli lepo priložnost, da s preudarno in pazljivo igro skušajo popraviti zamujeno. Toda nekaj nekontroliranih metov in netočnih podaj je povzročilo da do spremembe ni prišlo in so gostje zaslužno zmagali.

V moštvo Jesenic, ki je nastopilo nekompletno brez Vauhnik in Bizjaka, je kot gost igral tudi Marko Božič, ki je dve sezoni nastopal za ljubljansko Olimpijo. Igra naših je v glavnem potekala prek tega igralca, vendar je bil tudi on dostikrat onemogočen ob visokih centrih Hanaua. Na splošno so gostje bili precej višji in so pod obema košema pobrali več žog kot domačini, kar je glavni vzrok da so slavili tudi zaslužno zmago.

Ze pred planinsko alpinistično sezono pet smrtnih žrtev

Resno opozorilo slabo opremljenim in nepremišljenim gornikom

Planine postajajo vedno večje bogastvo mladine in delovnih ljudi. Naš enkratni planinski svet vsako leto obišče preko milijon domačih in tujih izletnikov, turistov, planincev, plezalcev in alpinistov.

Mnogi izmed njih hodijo po gorah nepremišljeno, slabo opremljeni in z mnogo premajhnimi izkušnjami, prezirajo številne, velike nevarnosti gora in podcenjujejo nevarna snežišča, tvegane prehode in precenjujejo svoje znanje, sposobnosti, izkušnje in opremo. Vse to vabi in izziva nevarnosti, ki so na žalost v gorah posebno v zadnjem času prepogoste.

Iz poročil in statistik naše GRS na žalost ugotavljamo mnogo prevelik odstotek planinskih nesreč, lažjih, težjih in še prav posebej smrtnih, žalostnih, katastrofalnih.

V zgodovini našega planinstva so morali požrtvovalni in nesebični ter neustrašni gorski reševalci prinesiti iz sten in vrhov že preko 600 smrtno ponesrečenih gornikov. To je zelo žalostna in grozljiva številka, ki meče tudi črno senco na nenačrtno šolanje in vzgojo ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Snežni plazovi so pri nas in v svetu zahtevali že izredno velik in dragocen krvni davek, prav tako tudi padajoče kamenje in še prav posebej prepovedano in nekulturno trganje in uničevanje redkega planinskega cvetja. Vsak gornik se mora zavedati, da se znajo planinske rože braniti same! Pravilo za planike, opojno duhteče murke in druge z zakonom zaščitene rože naj velja: treh, niti ne dveh, temveč nobene, naj rastejo in cveto v svojem okolju, naj razveseljujejo in osrečujejo še druge, prave, iskrene in kulturne ljubitelje planinskega cvetja.

V letošnjem jubilejnem letu našega planinstva smo na žalost že v začetku leta zabeležili grozljivo število planinskih nesreč. Gorski reševalci so prinesli z gora že pet smrtno ponesrečenih (iz trentarskih gora, z Velike planine, iz Tamarja in izpod Jalovca). To je veliko in resno opozorilo, da moramo biti v gorah vedno skrajno previdni. Lotevati se moramo le izletov, poti, tur in vzpona za katere smo sposobni. V gorah moramo biti vedno v prvi vrsti dober in plemenit tovariš in nesebičen, požrtvovalen in vztrajen ter neustrašen reševalec. Skrb za svojega tovariša mora biti v gorah vsakomur mnogo večja kakor misli na svoj lašten tvegan in nevaren položaj!

Planine, gore, stene in grebeni zahtevajo celega človeka, resnično navdušenega. Polovičarstva ne priznavajo! Vsako kakršnokoli pretirava-

nje se kaj rado kruto in nepopravljivo maščuje.

Posebno mladi, neizkušeni čestokrat v gorah izzivajo nevarnosti in hočejo doseči več kot znajo in so sposobni. Samo pogum v gorah in stenah ne pomeni veliko. Večkrat pretirano navdušenje poruši še tiste skopo zgrajene mostove, ki jih je narava namenila izkušenim plezalcem in alpinistom. Gore dajejo in odpirajo svojo lepoto in bogastvo le resnično navdušenim in preudarnim. Planinstvo, plezalni šport in alpinizem zahtevajo skupno, kolektivno delo. Posameznik v gorah ne pomeni veliko v boju z vseuničujočimi plazovi, padajočim kamenjem, ponesnelimi naravnimi ujami in drugimi elementi narave.

Gorski reševalci nikakor ne zmorejo vsega. Ljubitelji in obiskovalci gora, ki hodijo po uhojenih in neuhojenih poteh se morajo zavedati, da je lastno znanje in lastna previdnost najboljša pot do uspeha. Kajti mnogo lažje in tudi ceneje je preprečevati lažje, težje in še prav posebej smrtno nesreče, kakor pa reševati poškodovane ali smrtno ponesrečene gornike iz prevesnih sten, prepadnih grap in tokav. Predavanja, tečaji, plezalna šola, plezalnoalpinistični tečaji in tabori bi morali biti obvezna in nujno potrebna osnovna šola pravih, iskrenih gornikov. Planinski svet mora postati šola množičnega, rekreativnega planinstva in vrhunškega plezalnega športa in alpinizma.

N O G O M E T

Lesce : Jesenice 2:5 (1:3) — mladinci

V nedeljo 10. junija so mladinci NK Jesenice gostovali v Lescah, kjer so odigrali prijateljsko nogometno tekmo s sovratniki, moštvom NK Lesce in zmagali z rezultatom 5:2 (3:1).

Gole za naše so dosegli: Grumerac 2, Kovačič 2 in Mlačnik.

Kljub temu, da je naše moštvo nastopilo pomlajeno, z igralci kateri bodo lahko nastopili v prihodnjih prvenstvenih sezonah in v zaključnem delu tekmovanja za nogometni pokal ZMS, je prikazalo lep in dopadljiv nogomet. To prepričljivo kaže, da imamo na Jesenicah dober

nogometni naraščaj in velik interes med mladimi za nogomet. Temu bodo morali v bodoče posvetiti več pozornosti kot do sedaj, če želimo ustvariti solidno člansko moštvo katero nas bo lahko uspešno zastopalo v slovenskem nogometnem merilu. Pri tem mislim na večjo pozornost širših družbenih dejavnikov, predvsem občinske zveze za telesno kulturo in drugih. Ta pozornost bi se morala odražati tako v finančnem kot moralnem pogledu, saj gre za mlado generacijo, ki poleg drugega na nogometnem igrišču tudi koristno preživlja svoj prosti čas!

VABILO LJUBITELJEM SMUČANJA

Po sklepu UO SD Jesenice pričnemo 17. junija z udarniškim delom pri postavitvi smučarskega zavetišča pod Prisankom.

Poleg aktivnih pripadnikov društva od pionirjev do članov in vodstva društva, vabimo tudi vse ostale ljubitelje jeseniškega smučanja, da nam priskočijo na pomoč in se 17. junija ob 7. uri zberejo pri Koči na Gozdu.

UO SD Jesenice

IZLET NA STOL

Komisija za rekreacijo pri sindikalni organizaciji Železarne organizira danes, 15. in jutri v soboto, dne 16. junija izlet na Stol za člane kolektiva. Izleta se bodo udeležili tudi štorski železarji, ki bodo v Završnico prišli v petek, ob 17.30 uri, kjer je zbor vseh udeležencev izleta. Odhod proti Stolu bo naslednji dan, to je v soboto, dne 16. junija ob 5. uri zjutraj. Sodelavce vabimo, da se izleta udeležijo čim številneje.

SAHOVSKO SINDIKALNO PRVENSTVO

ZELEZARNE

Tehnično vodstvo medobratnega tekmovanja v šahu obvešča obratne ekipe, da se bodo 20. junija ob 17. uri odigrale vse preostale partije. Ob zaključku dvobojev bo razglasitev rezultatov in podelitev nagrad.

Tehnično vodstvo

OBČNI ZBOR HOKEJISTOV

Hokejski klub Jesenice obvešča vse člane in prijatelje hokeja, da bo redni občni zbor kluba v četrtek, dne 21. junija ob 17. uri v velikij sobi občinske skupščine na Jesenicah.

Na občni zbor vabimo vse člane in prijatelje kluba. Uprava HK Jesenice